Dacia

Serie nouă, anul 4, nr. 33, ianuarie 2017

www.cctb.ro

**Revistă lunară editată de Centrul Cultural Judeţean Constanţa „Teodor T.Burada”
al Consiliului Județean Constanța**

foto: Iulia Pană

Cuprins

03
Editorial - Rămas-a până astăzi iubirea față de El ?

05
„Eminescu este român precum ne sunt Carpații...”

07
File de istorie - Unirea Moldovei cu Ţara Românească

10
Limbajul în reprezentările populare

14
Obiceiuri la bulgarii dobrogeni - Babindenul sau Ziua Moașei

15
Români de pretutindeni - „Sunt în ROMÂNIA! Nu părăsesc românul, țara, istoria, neamul!”

18
Iubirea de neam - Gheorghe Dumitrașcu, o viață de istorie

19
Medgidia...

22
Evocări - Oamenii școlii

24
Însemnări cu flori - Te iubesc, ianuarie!

26
Evocări - Bunicul s-a mai născut o dată

28
Un nume reprezentativ pentru folclorul dobrogean - Gheorghe Parnica

31
La poarta Orașului - Ovidius, nevoia de simbol

32
Inedit - Anul Ovidius

34
Sate în oglindă? - Drăguș de Făgăraș și Viișoara de Dobrogea

Datina, fondată în 1991, serie nouă,
Revistă lunară editată de
Centrul Cultural Judeţean Constanţa „Teodor T. Burada” al Consiliului Județean Constanța

ISSN 1221-2253

DIRECTOR GENERAL: Prof. DOINA VOIVOZEANU, **DIRECTOR ADJUNCT:** SILVIA ŢIGMEANU
REDACTOR ŞEF: conf.univ. dr. AURELIA LĂPUŞAN, **REDACTORI**: ADINA BOCAI, IULIA PANĂ, DAN COJOCARU

CONSILIUL ŞTIINŢIFIC:
dr. LAVINIA DUMITRAŞCU, dr. SORIN COLESNIUC, dr. IOAN ADAM

DIRECTOR ECONOMIC: Alina ONEL
Tehnoredactor: Gabriel VOICU
Corectură: Daniela COJOCEA

Copyright text şi fotografii © Centrul Cultural Judeţean Constanţa „Teodor T.Burada”
Copyright prezentare grafică © 2016 Editura Datina
Iconografie: arhiva Centrului şi colecţii particulare

Tiparul FOTO STORY SRL Constanţa, bdul Alex.Lăpuşneanu nr.163 fotoartagfa@yahoo.com

Centrul cultural judeţean Constanţa „Teodor T. Burada” - Constanța
Bd. Tomis nr. 110
Tel./Fax: 0241 61 92 93
E-mail:office@scoalaarte.ro

Bd. I.C. Bratianu nr. 68
Tel: 0241 61 88 42
E-mail:cultural2@scoalaarte.ro

Editorial

Rămas-a până astăzi iubirea față de El ?

Daniela COJOCEA

Mai este Eminescu poetul generației noastre?

Al fetelor și băieților de 20 de ani, înflăcărați de muzica marilor DJ, de breakdance, hip-hop sau vreo nouă aplicație a Iphone-ului? Cum să-l includem pe Mihai în rândurile noastre cu sticla de Pepsi și cu popcorn-ul în mână?

Și atunci, cum să-i înțelegem opera? Măreția ei? Unicitatea? Frumusețea ideilor, genialitatea gândului, vastitatea culturii sale?

Doar o simplă enumerare a limbilor pe care le cunoștea, a științelor în care era bine cunoscător, ne oferă dimensiunea personalității sale de neegalat. Posibil să ne sperie tocmai această uriașă măsură a inteligenței lui creatoare și de aici toată neputința noastră de a ne apropia de el, iar pentru unii, chiar de a-l înțelege.

Aflăm că eminescologia ar putea deveni o direcție de cercetare cu acte în regulă. Căci nu există român care să nu fi auzit de Poet, să nu îi cunoască măcar o poezie, să nu aibă cel puțin un volum de versuri în propria bibliotecă. Atât de mare a rămas efectul lui asupra lumii, în decursul celor 128 de ani de la moartea sa!

Sunt tineri care își regăsesc și astăzi iubirea în versurile lui, tocmai pentru că trăirile lor romantice, revoluţionare, calme, impulsive corespund cu realitatea transfigurată artistic de Poet.

Eminescu, în viziunea mea tânără, a fost și a rămas unic: un creator cu un caracter puternic, zbuciumat de propria iubire, romantic visător, cu o inteligență şi o imaginație nemărginite. Consider că este reprezentativ pentru cultura română prin deschiderea de noi orizonturi, prin evidenţierea unui spirit creator de necontestat.

«Vesel și trist; comunicativ și ursuz; blând și aspru; mulțumindu-se cu nimica și nemulțumit totdeauna de toate; aci de o abstinență de pustnic, aci apoi lacom de plăcerile vieții; fugind de oameni și căutându-i; nepăsător ca un bătrân stoic și iritabil ca o fată nervoasă. Ciudată amestecătură! – fericită pentru artist, nefericită pentru om!» spunea I.L. Caragiale despre prietenul său.

«Ceea ce caracterizează mai întâi de toate personalitatea lui Eminescu este o așa covârșitoare inteligență, ajutată de o memorie căreia nimic din cele ce-și întipărise vreodată nu-i mai scăpa (nici chiar în perioadele bolnave declarate), încât lumea în care trăia el după firea lui și fără nici o silă era aproape exclusiv lumea ideilor generale ce și le însușise și le avea pururea la îndemână. În aceeași proporție tot ce era caz individual, întâmplare externă, convenție socială, avere sau neavere, rang sau nivelare obștească și chiar soarta externă a persoanei sale ca persoană îi era indiferentă.» - Titu Maiorescu

Aşadar, ce reprezintă Eminescu pentru tineri? Un simplu poet, ca toți ceilalți? Un autor neînțeles? Sau, dimpotrivă, un creator în ale cărui versuri ne regăsim anii tinereții noastre?

Putem spune că el este cel care a adus o contribuție uriașă literaturii române, astfel încât generații întregi i-au citit operele, s-au regăsit şi s-au inspirat din versurile lui, lucru valabil şi în ziua de azi.

Da, Mihai Eminescu este astăzi cu noi, în sufletele noastre, în idealurile și speranțele noastre! Veșnic tânăr și ferice...

E M I N E S C U

La Roumanie, et avec elle toute la culture occidentale - commémore le 75ème anniversaire de la mort du poète Mihail Eminescu. C'est un événement de grande résonance car, en vérité, nul autre peuple ne peut dire, comme le peuple roumain en cette occasion, qu'il est débiteur à un seul homme de sa formation spirituelle.

Il y a toujours eu, dans l'histoire, des époques dominées par une personnalité, il y a eu des écoles artistiques ou littéraires où quelques représentants de premier plan ont marqué des moments culminants, et à la tête desquelles se trouvait un guide qui pouvait s'appeler Michel-Ange ou Shakespeare. Ces hommes étaient les fils d'une contrée, d'un pays qui déjà, des centaines d'années auparavant, avaient donné ses fruits et leur présence révolutionnaire était en quelque sorte la conséquence logique de circonstances favorables à leur apparition.

Mihail Eminescu, toutefois, n'a pas bouleversé une histoire littéraire (qui pratiquement n'existait pas) ni n'a révolutionné une langue (qui oscillait encore entre des formes incertaines et mal fixées). Il a créé une poésie — la première poésie roumaine de valeur universelle — et il a forgé l'expression écrite et parlée définitive du génie de cette nation latine.

Contrairement aux autres peuples du monde, les Roumains peuvent dire qu'ils doivent leur formation spirituelle à un seul homme: Eminescu.

Cette circonstance exceptionnelle a amené le phénomène de l'«eminescianisme» qui exerce encore aujourd'hui une influence persistante.

Nous parlons et nous écrivons, en Roumanie, la langue d'Eminescu.

Nous pensons et interprétons le monde comme nous l'a enseigné Eminescu.

Eminescu est roumain comme le sont les Carpathes et le Nistro et tout ce qui est roumain sur la terre.

Son apparition a été un phénomène si complexe qu'elle ne peut pas être encadrée dans un secteur isolé. Poésie, prose, histoire, philosophie, journalisme, partout où le génie d'Eminescu s'exprime par ses écrits, nous trouvons des beautés insoupçonnées, des interprétations historiques auxquelles nul avant lui n'avait pensé: on découvre les grandes directives sociales de son époque, une époque de fébrile recherche de l'unité et de l'idéal national roumain.

Qui donc cherche aujourd'hui à nier ou démolir tout ce qu'ont créé Eminescu, ses prédécesseurs et ses continuateurs?

La rébellion actuelle de Bucarest contre le régime de Moscou ne doit pas être envisagée uniquement comme un événement économique. C'est le cri de désespoir que lance un peuple qui, depuis vingt ans exactement, est dépouillé systématiquement de tout ce qu'il possède sur le plan économique et moral.

Le 7 avril 1878, Eminescu écrivait de façon prophétique:

«...Même si les Russes franchissaient un jour le Danube et les Carpathes, même s'ils envahissaient Andrinople et la vieille Rome et semaient cendres et cadavres par toute l'Europe, jamais ne sortirait, de leurs millions d'hommes, ni un Raphaël, ni un Beethoven, ni un Kant. C'est justement le manque d'hommes de cette sorte, dotés d'une grande sagesse et d'une profonde sensibilité, de tous les dons qui ennoblissent l'humanité, qui est la cause de ce vide spirituel qui cherche des compensations dans les gloires militaires et les conquêtes. Depuis longtemps, mais surtout depuis 150 ans, la soif de conquête russe a pour objectif les pays de l'Europe orientale...».

Une vue prophétique qui date d'il y a soixante-dix ans...

H. Roman

„Eminescu este român precum ne sunt Carpații...”

Aurelia LĂPUȘAN

„Horia Roman, născut în 10 decembrie 1910 la Constanța. Fiul lui Ioan Roman, primarul Constanței, el însuși ziarist și poet. A debutat în literatură și publicistică la vârsta de 17 ani. A fost colaborator și redactor la publicațiile „Bilete de papagal”, „Adevărul”, „Dimineața”, „Stânga”, „Cuvântul liber” și „Timpul”. În 1942, a fost acreditat corespondent al agenției de presă Rador la Roma. În același context, a devenit și atașat de presă pe lângă Sfântul Scaun. După 23 august 1944, a refuzat să mai revină în țară. A intrat în colimatorul Securității la 13 martie 1952, când a fost semnalat ca redactor al Buletinului European, editat de Iosif Constantin Drăgan la Roma. Totodată, era membru al Mișcării Române pentru Unitatea Europei, înființată și finanțată de același om de afaceri la 5 noiembrie 1949. În urma unui conflict cu I.C. Drăgan, s-a transferat în funcția de corespondent al postului de radio Europa Liberă la Roma. În 1969 a publicat volumul memorialistic Cenușa visărilor noastre. A încetat din viață în 1982, în sanatoriul Sanatrix de la Roma”, scria Mihai Pelin în Opisul emigrației politice. Destine în 1222 de fișe alcătuite pe baza dosarelor din arhivele Securității, Editura Compania, București, 2002, p. 285.

La Roma, fruntași români plecați din țara care avea deja pus pe grumaz cizma sovietică, constituiau Mișcarea Română pentru Unitatea Europei. Se strângeau în jurul lui Iosif Constantin Drăgan desemnat lider. Era nevoie de presă. Omul de afaceri creează o agenție de presă și radio numită Europa S.R.L., care începe să editeze din 15 martie 1950, publicația în limba franceză Bulletin Européen, tribună liberă a europenismului, cu apariție lunară, ale cărei pagini au propagat necontenit, până astăzi, ideea unei Europe unite care includea și țările din Europa Centrală și de Est. Distribuită gratuit, în diferite țări europene, într-un tiraj de câteva mii de exemplare (până la 15.000 de exemplare pe lună), astăzi biblioteci, instituții și centre culturale păstrează la dispoziția specialiștilor interesați memoria lungului proces al europenizării bătrânului continent și contribuția românilor la această mișcare.

Printre autorii articolelor apărute în Bulletin Européen, în cele aproape șase decenii de activitate neîntreruptă a acestui periodic se numără: Konrad Adenauer, Giulio Andreotti, Boutros Boutros-Ghali, Willy Brandt, Hillary Clinton, Valéry Giscard d’Estaing, Alcide De Gasperi, Otto de Habsburg, Mircea Eliade, Carlo Jean, Georges Kallay, Helmut Kohl, Antonio Martino, Federico Mayor, Eugenio Montale, Horia Roman, Robert Schuman, Helmut Schmidt, Carlo Sforza, Javier Solana, Paul-Henri Spaak și mulți alții.

Ediției inițiale în limba franceză, i s-a adăugat, din anul 1987, și cea în limba italiană.

Prin bunăvoința d-rei Francesca Isnardi de la biroul de presă al Fundației Europene Drăgan am primit, la cerere, un set de reviste Bulletin Européen din perioada 1950-1970.

Reproducem pentru cititorii noștri doar câteva titluri ale unor articole semnate Horia Roman și publicate în Bulletin Européen: Les Droits de l’Homme en Roumanie et en Hongrie, ianuarie 1950, La persécution de l’Eglise en Roumanie, februarie 1950, Les Roumains et l’idée européenne, martie

1950, Eminescu, august/septembrie 1964, Une seule frontière compte: la frontière européenne, august/septembrie 1965, La conspiration du silence, februarie 1966, L'inadmissible bonne foi, martie/aprilie 1966, Les Monts Oural, decembrie 1965, Les dernières vacances, iulie 1966, Vingt-sept siècles immortels, februarie 1967, Mircea Eliade: un coeur jeune, august/septembrie 1967, La Fondation Européenne Dragàn en Espagne iulie 1968, Marcel Proust et les Roumains, noiembrie 1971.

Fiecare din temele dezbătute în revistă de Horia Roman, în decursul celor două decenii de activitate, sunt străbătute de un strigăt de disperare față de țară, iar personalitățile românești prezentate sunt integrate prin opera în valorile europene. Un astfel de articol poartă un nume: Eminescu.

EMINESCU

Apărea în numărul din august-septembrie 1964 al revistei, la data când românii exilați în Italia comemorau 75 de ani de la moartea poetului.

„România și cu ea toată cultura occidentală marchează a 75-a comemorare de la moartea poetului Mihail Eminescu. Este un eveniment de mare rezonanță, căci în adevăr, niciun alt popor nu poate spune ca poporul român cu această ocazie că este dator unui singur om pentru formația sa spirituală.

Există totdeauna în istorie epoci dominate de o personalitate, există școli artistice sau literare unde câțiva reprezentanți de prim rang au marcat momentele culminante și în fruntea cărora se găsește un lider care se poate numi Michelangelo sau Shakespeare.

Noi vorbim și noi scriem, în România, limba lui Eminescu.

Noi gândim și interpretăm lumea cum ne-a învățat Eminescu.

Eminescu este român cum sunt Carpații și Nistrul și tot ce este românesc pe pământ.

Apariția sa a fost un fenomen atât de complex încât nu poate fi încadrat într-un sector izolat. Poezie, proză, istorie, filosofie, jurnalism peste care se așează geniul lui Eminescu, exprimat în scrierile sale, în care găsim frumuseți nebănuite, interpetări istorice la care niciunul înaintea sa nu se gândise: a descoperit marile directive sociale ale epocii sale, o epocă de febrilă căutare a unității și a idealului național românesc."

Și continua Horia Roman, străbătut de un real și profund patriotism: *„Astăzi cine caută să nege sau să demoleze tot ceea ce a creat Eminescu împreună cu predecesorii și urmașii lui ?*

Rebeliunea actuală de la București împotriva regimului de la Moscova nu trebuie să fie privită numai ca un eveniment economic. Este strigătul disperat lansat de un popor întreg, care, de douăzeci de ani este deposedat sistematic de tot ceea ce creează pe plan economic și moral.

Pe data de 7 aprilie 1878 Eminescu scria în mod profetic :

«Chiar dacă rușii ar traversa într-o zi Dunărea și Carpații, chiar dacă ar invada Adrianopolul și bătrâna Roma, semănând cenușă și cadavre în toată Europa, din milioanele lor de suflete nu va ieși niciodată nici un Rafael, nici un Beethoven, nici un Kant.

E tocmai lipsa acestui soi de oameni dotați de o mare înțelepciune și de o sensibilitate profundă, dotați de tot ceea ce înnobilează umanitatea, lipsa lor reprezintă sursa unui vid spiritual care caută compensații în gloria victoriilor militare. De mult timp, și mai ales de 150 de ani, setea rusească de cucerire are ca obiectiv țările Europei orientale ».

Iată o viziune profetică care datează de acum 70 de ani…" își încheia articolul Horia Roman, lansând astfel, într-o publicație destinată europenilor un apel convingător despre românii lui Eminescu.

Unirea Moldovei cu Ţara Românească

Cercetător ştiinţific doctor Sorin Marcel COLESNIUC

În urmă cu 158 de ani, printr-o acţiune îndrăzneaţă, oamenii politici români au trecut peste obstacolele pe care interesele contradictorii le aşezau între ei şi, prin dubla alegere a colonelului Alexandru Ioan Cuza, au realizat unirea Moldovei cu Ţara Românească.

Înăbuşirea revoluţiei paşoptiste, din programele căreia reieşea ideea de unire a Principatelor Române, nu a pus capăt dorinţei populaţiei româneşti de a trăi într-un stat naţional, independent și unitar. Dacă imediat după revoluţie propaganda unionistă a fost stingherită în Principate, ea putându-se manifesta mai bine peste graniţele ţării, prin intermediul emigraţiei române, după anul 1853, aceasta şi-a făcut simţită prezenţa şi în Ţările Române.

Un impuls deosebit i-a fost dat după încheierea Congresului de pace de la Paris, din anul 1856, prilejuit de sfârşitul Războiului Crimeii (1853 - 1856). Dacă până la izbucnirea războiului, Moldova și Țara Românească se aflau sub influența Imperiului Țarist și a Imperiului Otoman, care se opuneau unirii Principatelor Române, la sfârșitul războiului, Rusia a fost învinsă de Marile Puteri (Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei, Imperiul Francez, Regatul Sardiniei și Imperiul Otoman) și situația s-a schimbat.

Tratatul de pace de la Paris cuprindea câteva clauze referitoare la Principatele Române: retrocedarea judeţelor Cahul, Bolgrad şi Ismail Moldovei; înlăturarea protectoratului ţarist şi rămânerea sub suzeranitatea Porţii otomane, dar cu garanţia Marilor Puteri; revizuirea Regulamentelor Organice conform dorinţelor românilor, în acest scop convocându-se Divanuri ad-hoc, reprezentând toate categoriile societăţii româneşti.

Aşadar, referitor la actul unirii, Marile Puteri au stabilit ca locuitorii din Moldova şi Ţara Românescă să fie consultaţi, după care să se ia o hotărâre în cadrul unei viitoare conferinţe. Hotărârile luate la Paris i-au încurajat pe cei care sprijineau unirea Principatelor. La Iaşi şi la Bucureşti, ei s-au organizat cu scopul de a pregăti alegerile pentru deputaţii Adunărilor ad-hoc.

În ciuda ostilităţii Austriei (care înţelegea că unirea Moldovei şi Ţării Româneşti va fi un element de atracţie şi pentru românii din Transilvania) şi Turciei (îngrijorată că, unite, cele două Principate vor avea o putere mai mare şi nu le va mai putea controla), precum şi a caimacamilor (regenţi temporari desemnaţi de Poartă pentru a-i înlocui pe domnii români Grigore Alexandru Ghica şi Barbu Ştirbey, al căror mandat luase sfârşit), unioniştii au câştigat în cele din urmă alegerile pentru Adunările ad-hoc din ambele Principate.

În octombrie 1857, Adunările ad-hoc au emis rezoluţii prin care cereau unirea, autonomia şi garanţia colectivă a noii ordini de către Marile Puteri. Cererile lor, cuprinse într-un Raport al comisarilor Puterilor Europene, au fost înaintate reprezentanţilor puterilor garante întrunite în Conferinţa de la Paris, din mai-august 1858. Înţelegerile asupra celor convenite au fost incluse într-o Convenţie, care cuprindea Statutul internaţional şi principiile de organizare internă a Principatelor. Fără să ţină cont de dorinţele formulate în Rezoluţiile Adunărilor ad-hoc, Convenţia oferea românilor posibilitatea realizării unirii.

Convenţia celor şapte puteri garante, privind organizarea definitivă a Principatelor, a fost semnată la 7 august 1858. Conform prevederilor sale, Principatele Unite ale Moldovei şi Ţării Româneşti rămâneau

sub suzeranitatea sultanului şi sub garanţia colectivă a marilor state europene; puterile publice erau încredinţate unui domn şi unei Adunări, diferite pentru fiecare ţară; se înfiinţa o Comisie centrală ce urma să elaboreze legile de interes comun. Însă nicăieri nu se stipula ca domnii aleşi în cele două Principate Române să fie persoane diferite. Astfel, se deschidea calea unei acţiuni îndrăzneţe, aceea de a alege un singur domnitor atât la Iaşi, cât şi la Bucureşti. Actul adoptat la Paris oferea, aşadar, cadrul propice înfăptuirii unităţii naţionale româneşti.

Unirea principatelor române

În Moldova şi Ţara Românească au fost numiţi câte trei caimacami, care aveau misiunea de a pregăti alegerile pentru Adunările elective. Niciunul dintre caimacamii de la Bucureşti nu făceau parte din partida naţională, ei pronunţându-se împotriva unirii Principatelor. Partida naţională nu şi-a pierdut însă speranţa. O dată cu începerea campaniei electorale, ea a întreprins şi unele acţiuni ostile foştilor domnitori ce doreau să revină la putere. Câteva ziare, printre care şi „Românul”, au dus o susţinută campanie împotriva măsurilor luate de Guvernul provizoriu pentru limitarea libertăţii presei, suprimarea libertăţii individuale şi a dreptului de propagandă politică, în timp ce presa oficială şi-a îndreptat atacul împotriva ziarelor progresiste.

În Moldova, căimăcămia a avut o altă atitudine faţă de drepturile cetăţeneşti şi, în special, faţă de libertatea alegerilor, deoarece doar unul dintre cei trei caimacami se situa pe o poziţie conservatoare, dar acesta a fost, în cele din urmă, înlocuit. A reapărut ziarul „Zimbrul”, dar sub o nouă titulatură: „Zimbrul şi Vulturul” (denumind însemnele stemelor celor două ţări româneşti) şi ziarul unionist „Steaua Dunării”. Scopul măsurilor luate de caimacamii moldoveni a fost de a crea cadrul propice unirii.

Campania electorală se desfăşura atât în Moldova, cât şi în Ţara Românească, cu o vie intensitate. Conform prevederilor Convenţiei de la Paris, Adunarea electivă era alcătuită din deputaţi aleşi din trei colegii, în funcţie de veniturile anuale în galbeni. Aceştia trebuiau să aleagă 64 de deputaţi în Moldova şi 72 în Ţara Românească. Dacă în Moldova căimăcămia a facilitat înscrierea pe listele electorale a unor persoane care nu îndeplineau întru totul prevederile dispoziţiilor electorale, în Ţara Românească ea a îndepărtat de pe liste persoanele bănuite a avea idei progresiste.

Rezultatele alegerilor din Ţara Românească au arătat că locuitorii oraşelor au votat, în majoritate, candidaţii partidei naţionale, în timp ce alegătorii direcţi ai judeţelor, moşierii, au votat pentru partida conservatoare, astfel încât majoritatea deputaţilor Adunării elective era conservatoare. În Moldova, rezultatul a fost cu totul deosebit, majoritatea deputaţilor Adunării elective aparţinând partidei naţionale.

ALEGEREA LUI ALEXANDRU IOAN CUZA ÎN MOLDOVA

Adunarea electivă din Moldova şi-a început lucrările la 28 decembrie 1858. Principiul unirii, votat de Adunarea ad-hoc, a fost readus în discuţie de Adunarea electivă, care număra, după validare, 55 de deputaţi, dintre care 33 aparţineau partidei naţionale. Iniţial, candidaţii partidei naţionale au fost în număr de 38. Vasile Alecsandri avea cele mai multe şanse, dar el a renunţat în favoarea lui Costache Negri, care s-a confruntat, în final, cu Lascăr Catargiu. Pentru că ideile sociale promovate de ei se deosebeau foarte mult, s-a luat hotărârea de a fi desemnată o altă persoană, pentru a întruni sufragiul tuturor deputaţilor, şi această persoană a fost Alexandru Ioan Cuza, care a fost acceptat în unanimitate.

Partida conservatoare a avut doi candidaţi: fostul domnitor Mihail Sturdza şi fiul acestuia, Grigore Sturdza, din care însă nu a mai rămas niciunul în ultima parte a alegerilor.

Pentru alegerea domnului, Adunarea electivă s-a întrunit în ziua de 5 ianuarie 1859. Alexandru Ioan Cuza rămăsese singurul candidat şi a fost ales, prin vot deschis, în unanimitate de cei 48 de deputaţi prezenţi.

Cu acest prilej, Mihail Kogălniceanu i-a adresat câteva cuvinte pline de semnificaţii: „Alegându-te pre tine Domn în ţara noastră am vroit să arătăm

lumii aceia ce toată ţara doreşte: la legi nouă, om nou... Fii dar omul epocii..., fă ca legea să fie tare, iar tu, Măria Ta, ca Domn, fii bun, fii blând, fii bun mai ales pentru acei pentru care toţi Domnii trecuţi au fost nepăsători sau răi."

ALEGEREA LUI ALEXANDRU IOAN CUZA ÎN ŢARA ROMÂNEASCĂ

Vestea alegerii lui Alexandru Ioan Cuza ca domn în Moldova a fost primită cu bucurie de populaţia Ţării Româneşti. Multe personalităţi din cele două Principate se pronunţau pentru alegerea aceluiaşi domnitor şi în Ţara Românească. O delegaţie moldovenească a plecat către Constantinopol pentru a notifica, la Poartă, alegerea lui Cuza în Moldova. Trecând prin Bucureşti, ea s-a bucurat de o primire deosebit de călduroasă, iar la banchetul organizat de partida unionistă au fost rostite discursuri pentru unirea celor două Principate cu populaţie românească.

Delegaţii moldoveni au insistat pentru unire, prin alegerea aceluiaşi domnitor şi în Ţara Românească. Formula dublei alegeri reprezenta posibilitatea înfăptuirii unirii în condiţiile acelui moment, însă, în calea ei, se ridicau două serioase obstacole: Adunarea electivă munteană era dominată de conservatori, iar partida naţională nu se hotărâse asupra unui singur candidat. Deşi discutată, alegerea lui Cuza şi în Ţara Românească nu era adoptată de niciuna dintre cele două părţi, deoarece nu se dorea renunţarea la candidaţii proprii.

Adunarea şi-a început lucrările la 22 ianuarie 1859, luând în discuţie flagrantele ilegalităţi electorale săvârşite cu aprobarea tacită a căimăcămiei. Bazându-se pe sprijinul populaţiei, opoziţia a cerut eliminarea din Adunare a celor aleşi prin fraudă. Ea se baza şi pe sprijinul mulţimii de oameni care au înconjurat clădirea şi chiar au pătruns în sala de şedinţe. Delegaţii aleşi ilegal au fost excluşi. Cu toate acestea, conservatorii aveau încă cele mai mari şanse. Cursul evenimentelor din 22-24 ianuarie 1859 a fost determinat însă de presiunea populaţiei, care a impus alegerea lui Alexandru Ioan Cuza. Peste 30.000 de oameni se aflau pe dealul Mitropoliei, acolo unde avea loc întrunirea deputaţilor.

Întâlnindu-se în noaptea de 23 ianuarie, deputaţii majorităţii, speriaţi de cele petrecute, au hotărât să nu se mai prezinte a doua zi la şedinţă, însă consulii puterilor garante nu le-au împărtăşit ideea. În acest timp, deputaţii Partidei Naţionale s-au întrunit într-o sală a hotelului „Concordia" pentru a desemna candidatul. După discuţii aprinse, care au durat până la ora două noaptea, au decis să susţină candidatura lui Cuza.

În dimineaţa care a urmat, în cadrul unei şedinţe secrete, a fost redactat şi semnat un act prin care şi deputaţii conservatori, înspăimântaţi de ameninţarea poporului, se obligau să îl voteze pe Cuza. Concomitent, liberalii radicali, pentru a nu da motive reprezentanţilor Marilor Puteri să anuleze alegerile, au luat măsuri de retragere a populaţiei şi armatei pe dealul Filaretului.

La finalul şedinţei secrete, deputaţii au intrat în sala Adunării şi l-au votat în unanimitate, ca domnitor, pe Alexandru Ioan Cuza. Pentru a preîntâmpina eventualele obiecţii ale Marilor Puteri ostile unirii, deputatul Vasile Boerescu a subliniat legalitatea actului, demonstrând că nu este contrar Convenţiei de la Paris.

Vestea proclamării lui Alexandru Ioan Cuza ca domnitor şi în Ţara Românească, s-a răspândit cu iuţeală şi a bucurat sufletele românilor de pretutindeni.

Cu forţe proprii, românii au realizat de facto unirea, cu respectarea întocmai a Convenţiei de la Paris. Actul săvârşit s-a înscris în istorie ca un important moment de progres şi ca o lovitură dată imperiilor absolutiste. Prin Divanurile ad-hoc şi consultarea populaţiei a fost aplicat, pentru prima dată în istoria Europei, principiul consultării poporului.

Pentru recunoaşterea deplină a dublei alegeri de către Marile Puteri, Alexandru Ioan Cuza a declanşat o campanie diplomatică energică în plan internaţional. Între anii 1859-1862, el a unificat Parlamentul și Guvernul. Astfel, demonstra că actul de la 24 ianuarie 1859 era ireversibil. Odată unirea deplin recunoscută, chiar dacă numai pe durata domniei şi vieţii lui Cuza, eforturile domnitorului s-au îndreptat spre înfăptuirea marelui program de reforme, care va edifica România modernă.

După înlăturarea de la putere a domnitorului Alexandru Ioan Cuza (11 februarie 1866), pe tronul Principatelor Unite ale Moldovei și Țării Românești a fost adus principele Carol de Hohenzollern-Sigmaringen. Prin Constituția adoptată la 1 iulie 1866, Principatele Unite ale Moldovei și Țării Românești au primit, oficial, numele de România.

În concluzie, printr-o acţiune îndrăzneaţă, oamenii politici ai timpului au ştiut să pună Marile Puteri în „faţa faptului împlinit". Acesta era doar începutul. Desăvârşirea unităţii naţionale a românilor se va realiza după 59 de ani, la Alba Iulia, la 1 Decembrie 1918.

Limbajul în reprezentările populare

Ana Maria ȘTEFAN

Comunicarea umană, fiind un sistem complex în care se întrepătrund atât elementele verbale, nonverbale cât și paraverbale, are semnificații care diferă de la o cultură la alta. Există culturi care privilegiază „cuvântul”, culturi care cultivă „tăcerea” și culturi în care tonalitatea, fluctuațiile de intonație sau ritmul vorbirii au o semnificație mai deosebită, fiind folosite diferit de la individ la individ, sau de la o cultură la alta.

Elementele nonverbale se constituie, de asemenea, într-un sistem de semne validat cultural: înfățișarea individului (costumul), postura, contactul vizual stabilit cu interlocutorul sau elementele olfactive (fiind mai importante în culturile arabe.) În reprezentările teatrale, relația dintre elementele verbale și nonverbale au un rol deosebit de important – ele acompaniază comunicarea, ajutând astfel la transmiterea mesajelor, dar și la descifrarea acestora. Un factor foarte important în transmiterea mesajelor este emoția, întrucât activitatea comunicativă presupune o interacțiune complexă a două procese: procese cognitive și procese emoționale.

Emoția joacă un rol decisiv în reglarea relațiilor stabilite între actori și public sau între membrii unei societăți.

„Vocabularul emoțiilor este diferit de la o limbă la alta: termenii prin care sunt numite stările interioare sunt mai mulți sau mai puțini, iar partiția lingvistică a stărilor afective

diferă, astfel încât pot exista cuvinte care numesc într-o cultură experiențe emoționale de care membrii altor culturi să nu fie conștienți”.[1]

În interacțiunea verbală, textul redat de actor are rolul de a deschide canalele de comunicare între actanți. Dacă ne referim la *țăranul actor* pentru o zi, o dată pe an, procesul care îl ajută ca vorbitor să aducă în prezent întâmplări petrecute în trecut este narativizarea. În ceea ce privește narativizarea, textul scris se distanțează considerabil de interacțiunea orală. Aceasta este reglată de regulile constituite ale genului în care se încadrează textul (istoric, științific).

„În cultura română, tendința spre narativitate este crescută: oamenii sunt dispuși să povestească prezentând secvențele în ordine cronologică, amplificând narațiunea cu detalii numeroase selectate în funcție de gradul de intimitate cu interlocutorul.”[2]

În descifrarea mesajelor din reprezentările teatrale populare, un rol important îl au elementele paraverbale. Așadar, intonația modifică semnificația pauzelor vocalizate și a unităților lexicale cu funcție de semnale fatice: pauzele vocalizate sau adverbele, prezente de cele mai multe ori („așa”, „aha”, „da” etc.), care funcționează ca semnale de continuare sau de coparticipare ce exprimă interes, uimire, etc. atunci când sunt rostite cu intonații ascendente și o curbă melodică specială. Totodată, aceleași adverbe sau interjecții pot exprima o multitudine de stări, în funcție de intonația cu care a fost rostită. De asemenea, elementele nonverbale au o contribuție aparte în decodificarea mesajelor: gesturi de mâini, privirea atentă, clipitul, ridicarea sprâncenelor (uimire),

[1] AndraVasilescu, *Cum vorbesc românii: studii de comunicare (inter)culturală*, București, Editura Universității din București, 2007, p.13;

[2] Idem 1, p. 134.

zâmbet etc. sunt folosite ca semnale fatice de acceptare a relației comunicative sau de empatizare.

Analizarea comportamentului nonverbal asupra artiștilor pare să conducă la concluzia că semnele fatice nonverbale sunt cele preferate în locul celor verbale în situații de incertitudine comunicativă, sau atunci când mesajul devine prea greu de spus în cuvinte, emoțiile participând alături de elementele nonverbale. Astfel, impactul asupra publicului este mai mare.

Dansul, elementele de expresie corporală, elemente de metalingvistică – mimică, gest, pantomima sunt forme de comunicare nonverbale folosite foarte mult în reprezentările teatrale populare. Pentru a înțelege dansul ca formă de manifestare a artei coregrafice, este necesar să facem mai întâi o incursiune, arătând pe scurt modul de apariție și evoluție a dansului în general.

Se spune că atunci când actorul nu se mai poate exprima prin cuvinte, cântă. Când nu mai are ce cânta, dansează.

Probabil că prima manifestare coregrafică a fost legată de redarea prin bătăi a ritmului, pentru că, în procesul muncii, în funcție de activitatea pe care o desfășoară, omul s-a întâlnit mereu cu o varietate de ritmuri. Manifestările coregrafice primitive erau făcute, în general, după ritmuri uniforme, sacadate, fără nicio melodie. Nu întâmplător și primele instrumente muzicale au fost cele de percuție. Așa se explică faptul că dansul a fost cel care a comunicat ritmul său muzicii, și nu invers.

„Printre primele manifestări coregrafice rudimentare se numără dansurile legate de ocupațiile pe care le aveau oamenii în vederea procurării celor necesare traiului. În această fază îndepărtată a istoriei societății omenești, mișcările, prefigurând vânătoarea sau exercițiile războinice – care nu sunt propriu –zis dansuri (în înțelesul noțiunii de artă), deoarece se încadrau în procesul activității practice – s-au transformat, cu timpul, în mișcări și pași de dans. Dansul, ca și arta în general, își are obârșia, deci în muncă.”[3]

Pământ străvechi locuit de români, Dobrogea de Nord are trăsături comune cu românii de pretutindeni, prin aleasă noblețe, statornicie, mândrie, optimism, armonie. De-a lungul secolelor, Dobrogea posedă o bogată comoară etno-folclorică. Ca și în celelalte ținuturi ale țării, fenomenele folclorice dobrogene (cultură populară și generală) se manifestă prin ritm și mișcare ce dau să exprime bucurie sau tristețe, gingășie sau

[3] Teodor Vasilescu, *Poftiți la dans*, Editura Tineretului, București, 1964, p.99.

bărbăție. Prin evoluția acestor fenomene, constatăm astăzi că este o adevărată artă de sinteză între cuvânt, ritm și muzică, reflectând bogăție sufletească și măiestrie artistică. Acest ținut românesc a fost cercetat de mai mulți cercetători care au pus amprentă negativă sau pozitivă. Cercetătorii din secolul trecut au caracterizat acest ținut românesc ca un amestec de influențe orientale, care domină trăsăturile caracteristice ale folclorului dobrogean.

Dansul românesc dobrogean a realizat o sinteză a valorilor coregrafice de proveniențe variate regionale, devenind o unitate de sine stătătoare. Datorită condițiilor istorice deosebite, acest fenomen s-a produs mai târziu și în alte salturi, față de folclorul coregrafic din alte zone ale țării; bazându-se pe populația veche dobrogeană din secolul trecut, și chiar din cel prezent, dansul dobrogean și-a format stilul propriu după așezarea ultimelor componente venite din alte zone. Această productivitate este foarte interesantă pentru că formele vechi venite sau aflate pe teritoriul respectiv capătă un aspect de reînoire sau îmbogățire a dansului vechi dobrogean. Jocul popular dobrogean reprezintă o unitate stilistică, originală cu un caracter omogen, perfect conturat și echilibrat. El nu este un amestec de influențe străine, ci o creație autohtonă cu sursă proprie și un specific evoluat.

Desigur că nu se poate nega factorul care a contribuit la omogenizarea folclorului coregrafic prin circulația ciobanilor pe tot teritoriul dobrogean. Mocanii au parcurs prin drumurile lor tot ținutul, care apoi a suferit influența locală. Jocurile mocănești au devenit, în ambianța locală, jocuri dobrogene diferențiate ca stil și înfățișare de origine locală. Astfel, găsim jocuri în satele dobrogene precum: „Brâul”, „Brâulețul”, „Brâul Mocănesc”, „Ciobănașul”, „Mocăneuța”. Jocurile aduse de Moldoveni sunt: „Mușama” (joc de nuntă), „Sârba la comandă” („Nufărul”), joc evoluat de la jocul moldovenesc „Rața”, „Bătuta”, „Bătaia” sau „Hora pe bătaie” („Nufăru”, „Enisala”, „Făgărașul nou”). Jocurile cântate și dansate: „Chipernița”, „Lămâița”, „Drăgaica”. Ritmica jocurilor dobrogene este de o bogăție excepțională. Formele ritmice ale pașilor sunt atât de variate, încât din măsurile muzicale ale melodiilor (2/4,3/4,3/8,5/4,/8,7/8,7/16, 9/8, 9/16, 11/8), aceste ritmuri nu se mai întâlnesc în nicio zonă folclorică a țării.

Jocurile din Dobrogea se desfășoară în anumite ocazii, ca în toate regiunile țării: nunți, cumetrii, petreceri, baluri, sărbători anuale sau ale anotimpurilor; jocul, în aceste ocazii, este spontan sau organizat. În comunicarea nonverbală se pot încadra și elemente de costum, costumul reprezentând unul dintre elementele importante ale *actanților*.

Costumul purtat de către cei care realizează obiceiuri sau tradiții nu este ales la întamplare. El are scopul de a transmite multe lucruri care țin de identitate, cultură. Între segmentele civilizației populare, portul, alături de arhitectură și organizarea interiorului locuinței, exprimă o anumită mentalitate, o relație a individului cu mediul în care trăiește, dar și cu semenii săi, o etapă istorică și socială, în genere, din viața unei comunități.

Costumul popular se definește, astfel, ca un semn, ca un simbol al identității culturale, de la cea locală sau zonală, la cea națională. Din această

perspectivă, portul popular tradițional constituie un segment din istoria vestimentației, unde evoluția formelor trebuie studiată în legătură cu istoria moravurilor și a mentalităților, precum și cu aspectele economice ale vieții, și unde ea trebuie privită ca reflex al relațiilor cuplului ca semn social, diferențiind vârstele, clasele, funcțiile, exercitarea unor profesiuni sau a unor activități speciale. Nu întâmplător, istoricii culturii, etnologii și antropologii abordează vestimentația ca fapt cultural din perspectiva funcțiilor pe care aceasta le are și care s-au manifestat (unele dintre ele) predominant în civilizația tradițională. Ne referim la interferența de funcții ale vestimentației: utilitară (de acoperire a corpului), socială, ceremonială (ritualică), estetică, ceea ce ne permite să subliniem rolul vestimentației în transmiterea unor mesaje culturale și sociale și să discutăm despre un „limbaj al hainelor".

Indiferent de evoluția formelor vestimentației în timp și în spațiu, funcțiile acesteia s-au perpetuat, chiar dacă accentul „a căzut" mai grav pe una sau pe alta, în raport cu o multitudine de factori, în genere, obiectivi.„Este de observat că în dinamica istoriei și a vieții sociale, cât și în evoluția mentalului uman, un anumit tip de veșmânt devenit globalizant și universal încă din jurul anilor 1920 (numit sugestiv și generic „haine nemțești") a înlocuit formele portului tradițional zonal, acestea rămânând să poarte însemnul unei vieți trecute și al unei istorii."[4]

În acest sens, subscriu la observația pe care Cecilia Caragea o menționează în studiul „Istoria vestimentației europene": „Este interesant faptul că veșmântul european e singurul care a invadat și alte regiuni ale globului, în afara Europei în care s-a născut. Populații numeroase și-au păstrat hainele lor tradiționale, care au evoluat foarte puțin datorită credințelor locale și posibilităților economice reduse. Astăzi, costumele tradiționale sunt însă abandonate în viața cotidiană, fiind înlocuite de haine europene ce poartă amprenta spiritului care le-a împrumutat. Dacă această mutație a fost impusă în fostele colonii, ea a fost uneori voluntară (avem exemplul Japoniei). Unele costume încetează de a mai fi purtate în mod curent și atunci devin obiecte de muzeu, chiar dacă din ele mai supraviețuiesc unele particularități locale (aici ar intra și acele haine independente de modă, care fac obiectul unor monografii speciale). În același timp, costumul european a împrumutat elemente din costumele întâlnite pe alte meleaguri."[5]

Se poate concluziona, fără ca notațiile să fie exhaustive: Costumul tradițional este marcă identitară. Acesta poartă însemnul unor funcții, constituindu-se ca fapt cultural.

Structura morfologică și decorativă a costumului tradițional este supusă schimbărilor. În contemporaneitate, costumul tradițional este însemnul unei istorii și devine vestimentație „de scenă" (de spectacol folcloric). Studiul costumului tradițional relevă toate aceste aspecte generale și faptul că în istoria culturii și mentalităților asistăm la fenomene similare, generate de condiții asemănătoare (dinamica vieții sociale, schimbările de mentalitate). Descifrăm structura costumului tradițional (de la croitul pieselor până la podoabe, de la materialele din care era confecționat până la elementele decorative), trăsături de caracter ale unui neam, cu un destin mult prea încărcat pe istorie: tenacitate, sobrietate, resemnare, mândrie, o extrordinară putere de adaptare la tot ceea ce viața cu bune și rele le-a oferit.

[4] Steluța Pârău, articol în revista *Daima*, editată de Comunitatea Aromânilor din Tulcea, anul III, numărul 8-9, martie 2007, p.32.

[5] Cecilia Caragea, *Istoria vestimentației europene*, Editura Teora, București,1999,p.35.

Babindenul sau Ziua Moașei

Bianca FOLESCU

Mica comunitate de bulgăroaice din satul Vişina (fosta PaşaCîşla, jud. Tulcea) se reunește, ca în fiecare an, în ciuda gerului Bobotezei, pentru a nu întrerupe tradiția. Femeile comunității bulgare poartă costumele tradiționale ale bulgarilor dobrogeni, tezaur moștenit din bătrâni, păstrat și prezentat cu mândrie la ocazii speciale, la slujba din biserica veche sau sărbătorile specifice.

Azi se adună la una dintre cele mai importante femei din viața comunității, moaşa satului, una dintre cele mai în vârstă, pentru a sărbători BABINDENUL, sau Ziua Moașei.

Moaşa apare mereu ca o figură prezentă ca sfătuitoare a fetelor înaintea măritişului, în viața femeii ce așteaptă să aducă pe lume un prunc, în momentul nașterii și după, fiindu-i acordat același respect ca și naşei copilului. Ea pregătește toate ritualurile și întâmpină cum se cuvine Ursitoarele, aşa încât noul sosit să aibă parte de o soartă bună!

Tot Moaşa îngrijește de sănătatea mamei și copilului, lăsând în case femei și urmași sănătoși!

De aceea, rolul său o aduce ca personaj principal în această zi, în care femeile îi mulțumesc, spălându-i mâinile, aducându-i daruri mărunte, printre care

se numără șiraguri de mărgele făcute din boabe uscate, gătind-o simbolic.

Moaşa sau Baba le așteaptă cu masa întinsă, plină cu bucate, la care fiecare femeie adaugă alte bunătăți.

Distracția începe cu dansuri pe muzică specific bulgărească, sunetul cimpoiului răsunând în tot satul. Azi, bărbații nu iau parte la petrecere și sub nicio formă nu pot supăra femeile, pentru a fi feriți de rele tot anul.

Spre seară, înainte de ultimul ospăț, grupul petrecărețelor, în frunte cu Moaşa, purtând un steag confecționat dintr-o basma prinsă-n vârful unui toiag împodobit, iese pe străzile satului, cântând și dansând, ca și cum ar împrăștia toate spiritele rele. Ajunse la fântâna din centrul satului, acestea îi mai spală încă o dată mâinile Moașei, lăsând-o curată pentru anul ce doar a început.

La drumul de întoarcere, dacă întâlnesc bărbați, făcând o glumă pe care și-o permit doar în această zi, le fură acestora căciulile și le răscumpără cu bani din care vor cumpăra băutură. Ajunse acasă la Moaşă, petrecerea continuă pe ritmuri bulgărești...

Pe 8 ianuarie, în fiecare an, e mare sărbătoare în satul Vişina din podișul dobrogean!

„Sunt în ROMÂNIA! Nu părăsesc românul, țara, istoria, neamul!”

drd. Mirela STAICU

Interviu cu Părintele Emilian GEABANA, preotul românilor din Guadalajara, Spania

Viața ne este marcată de oameni care își lasă amprenta pe sufletele noastre. Părintele Emilian GEABANA, un dobrogean autentic de 38 de ani, păstrător al credinței strămoșești, dar și al tradițiilor care ne definesc în spațiul european, este unul dintre acei oameni care nu se poate să nu lase o fărâmă din bunătatea și înțelepciunea sa pe oriunde ar trece. A fost mai întâi profesor de Religie în Constanța, apoi a fost hirotonit preot la Catedrala din oraș, pentru ca, în 2008, să plece din România, tocmai în îndepărtata Spanie, și să devină părintele spiritual al românilor care locuiesc în apropierea orașului Guadalajara, reuniți în parohia cu hramul „Sfântul Cuvios Ioan Casian”. Ambiția unui proiect măreț – construirea unui lăcaș de cult ortodox în mijlocul orașului, cu centru social pentru nevoiași- s-a spulberat când a pierdut terenul obținut de la primărie. Însă nu abandonează lupta.

Născut la Babadag, părintele Emilian și-a petrecut copilăria la Sâmbăta Nouă, în județul Tulcea, și vacanțele la mănăstirea Nicula, de lângă Cluj. Este căsătorit din 2004 și are două fete, Maria, de 11 ani, Ioana, de 7 ani, și un băiat, Dumitru, de 3 ani. A acceptat propunerea noastră de a vorbi despre viața departe de țară și provocările Occidentului pentru românii plecați în căutarea unui trai mai bun.

R: *Părinte, vă mulțumim că ați acceptat să ne vorbiți despre „românii de pretutindeni” și credința acestora. Vă rog să ne spuneți câteva lucruri despre activitatea dumneavoastră în parohia din Guadalajara.*

E.G.: Activitatea pastoral-misionară în aceste locuri este diferită de ceea ce cunoșteam referitor la o parohie sau o biserică din ținuturile dobrogene. În Guadalajara, locuiesc ca rezidenți aproximativ 2500-3000 de români, iar în localitățile din preajma acestui oraș, încă aproximativ 1000 de români. În aceast oraș, sunt români care provin din toate zonele țării noastre (Maramureș, Galați, Brăila, Constanța, Bistrița, Cluj, Alba Iulia, Târgu-Mureș, Sibiu, Timișoara, Târgoviște). Așadar, avem o comunitate variată și asta sigur că definește în mare parte activitatea pe care ne străduim să o împlinim în aceste locuri. Omogenitatea – una dintre caracteristicile importante ale unei comunități creștine – devine greu realizabilă, mai ales că majoritatea dintre cei cu care colaborăm provin din comunități restrânse (comune și sate), unde uniunea dintre familii este una evidentă. Are și un mare avantaj acest lucru, dat de dorința noastră de a interacționa, de a petrece timpul împreună, de a ne împărtăși unii altora experințe, idealuri și, astfel, de a construi o comunitate restrânsă, dar unită, în care membrii se cunosc și se ajută.

Din octombrie 2008 până la Nașterea Domnului în 2013, comunitatea noastră și-a desfășurat activitatea liturgică într-un spațiu mic și nepotrivit. Cu toate acestea însă, ne-am bucurat unii de alții, am construit prietenii și am trăit momente emoționate împreună. Spațiul despre care menționez este o sală de evenimente al Caritas-ului Catolic, pus la dispoziție pentru o donație modică lunară. Din

decembrie 2013, ne desfășurăm activitatea în localul unei foste parohii catolice, mult mai adecvat activității misionar-pastorale a Bisericii noastre strămoșești. Sunt și lucruri mai puțin frumoase pe care le trăim în aceste momente, însă toate lucrurile sunt menite să le trăim ca *prin și cu ajutorul lor* să ne mântuim.

La primul hram al parohiei noastre, în 2009, a slujit Preasfințitul Părinte Timotei, Episcopul Episcopiei Ortodoxe Române a Spaniei și Portugaliei, și a fost prezent și primarul orașului, moment în care s-a discutat despre posibilitatea construirii unui lăcaș special pentru comunitatea ortodoxă română în Guadalajara. S-au făcut demersurile necesare și, în februarie 2010, a fost concesionat gratuit parohiei noastre un teren de 6000 mp pentru a ridica o biserică de lemn în stil maramureșan, cu scopul de a aduce aici ceva reprezentativ pentru poporul nostru. S-au obținut toate proiectele și autorizațiile necesare, așa încât, în mai 2013, a început construcția demisolului pentru această biserică. Dar nu totul este atât de ușor în această lume care se declară atee…pentru că, în același an (2013), încep problemele, întrucât parohia noastră primește factură pentru un impozit anual datorat primăriei de aproximativ 18.000€. Demersurile pentru găsirea unei soluții convenabile bugetului parohiei au fost zadarnice, astfel că, la finalul anului 2015, parohia noastră a renunțat la concesiunea „gratuită" a primăriei din Guadalajara – Spania.

„Al Domnului este pământul şi plinirea lui; lumea şi toţi cei ce locuiesc în ea." (Psalmul 23,1)

Trecând peste aceste rânduri care evidențiază duhul acestei lumi cu care toți ne confruntăm și căruia încercăm să îi facem față, trebuie să spun că există lucruri deosebite pe care le reușim în comunitatea noastră. În fiecare an, la sărbătoarea Nașterii Mântuitorului Iisus Hristos, avem un grup de colindători format din copii, dar și grupuri de familii care se adună și merg din casă în casă să cânte colinde. Un fapt de care sunt bucuros și împlinește viața liturgică a Bisericii este împărtășirea unui număr important de copii la Sfânta Liturghie. Acest lucru se datorează, în primul rând, faptului că familiile noastre sunt dintre cele tinere, astfel că există un număr ridicat de nașteri, nu pe cât ar trebui în mod firesc, căci lumea în care trăim ne crește în egoism și egocentrism, nu în iubire de oameni.

Un loc important în viața parohiei noastre este și masa de duminică, după Sfânta Liturghie, care se organizează destul de des (de două-trei ori pe lună) și excursiile în natură sau pelerinajele. Familia este cel mai frumos mediu de creștere a omului și ne străduim să fim împreună, părinți și copii, să fim noi, împreună, cei mari și să fie împreună cei mici, unii cu alții. Toate acestea pentru că, în timpul săptămânii, de cele mai multe ori, părinții sunt captivi serviciului, iar copiii captivi școlii. Parohia este mediul în care oamenii se cunosc și se împrietenesc și, mai mult decât atât, devin unii pentru alții sprijin.

În Postul Mare, ne întâlnim sâmbăta pentru a medita asupra temelor importante pentru viața noastră creștinească. Spovedania și Împărtășirea cu Trupul și Sângele Mântuitorului Iisus Hristos, pentru cei ce fac parte efectiv din parohie, este o prioritate, întrucât aceasta împlinește viața duhovnicească. Avem și creștini care ne stau împotrivă activității noastre, însă îl rugăm pe Dumnezeu să le lumineze viața și să-și găsească fiecare calea spre mântuire.

R.: Cum este viața de preot în străinătate? Cum a fost acomodarea?

E.G.: A fi preot în străinătate este o viață plină de provocări pentru care nu suntem pregătiți, asemenea și celor din orice localitate, oricât de mică ar fi ea. Nu cred că e deosebit, doar spațiul este diferit, „lupta" e aceeași: a fugi de rău și a găsi Binele. Acomodarea a fost legată de pragul limbii, dar și de cel al culturii oamenilor din aceste locuri. Familia preotului gravitează în jurul comunității de români, astfel că acolo unde sunt români, ne simțim „acasă".

R.: Care este cea mai mare împlinire sufletească?

E.G.: Cea mai mare împlinire este familia extinsă, adică această comunitate care ne este alături. De aici și bucuriile, și greutățile cele mai mari. Însă ne gândim mereu că „aurul se încearcă în foc". Cred că familia aduce cea mai mare împlinire, ea ne definește, ea ne face să luptăm, să nădăjduim și ne odihnește prin bucuriile pe care ni le aduce. Familie înseamnă soț, soție și copii, dar și toți și toate familiile care trăiesc împreună. Satul românesc în care am crescut, comunitatea restrânsă, adică apropiată (cunoscuții) reprezintă, pentru omul creat de Dumnezeu, ***taina*** vieții, pentru că așa ne pregătim pentru o veșnicie cu oameni ai lui Dumnezeu. Tocmai împotriva familiei luptă diavolul prin *lumea* de azi; odată câștigată lupta împotriva familiei, omul „moare" Veșniciei.

R.: Care este cel mai dificil lucru pe care l-ați întâmpinat ca păstor de suflete în Spania?

E.G.: Lucrul dificil în această slujire este să îi faci pe oameni să îl caute pe Dumnezeu pretutindeni, nu numai aici. O particularitate pentru viața din Spania este să reușești să ajungi la mintea și sensibilitatea

creștinului „plecat” din țara sa, rupt de realitatea spirituală pe care a trăit-o mai puțin sau deloc în societatea românească post-decembristă, aflată în derută (asemenea unei corăbii aflate în mijlocul furtunii).

R.: Cum păstrează românii de acolo spiritul național românesc? Cum petrec sărbătorile? Mai țin de tradiții, obiceiuri, le împărtășesc spaniolilor?

E.G.: Românii din Spania, în special cei pe care avem ocazia să îi cunoaștem, se străduiesc să își păstreze identitatea printre străini (sigur că pot vorbi despre o parte destulă de mică, chiar și dintre cei aflați în această zonă). Din nefericire, majoritatea dintre ei nu iubesc spiritualitatea românească prin care ar putea și trebuie să se identifice (lucru pe care l-am observat și în România), ci se raportează la nație (națiune) prin tradiții sau obiceiuri, dar nu din cele de valoare culturală sau spirituală (de exemplu, muzică de petrecere, mâncare, băutură, vocabular trivial).

În comunitatea noastră de credincioși, ne străduim să păstrăm, să cultivăm printre copii și tineri adevăratele valori ale culturii și tradiției românești (port românesc autentic, cateheze tematice legate de sărbătorile religioase, poezie, oameni de cultură, istorie, geografie). Nădăjduim prin aceasta să extindem aceste manifestări, de la grupuri mici la grupuri cât mai numeroase, pentru a ne ține Neamul Românesc. Însă împărtășirea culturii noastre poporului spaniol este un proces dificil. Noi, ca o comunitate, participăm la activități care privesc recunoașterea reciprocă, dar nu cred că suficient de mult. Aici, societatea de tip occidental are vechime, există un anume tip individualist propagat de statele occidentale, motiv pentru care românii sunt recunoscuți ca buni și îndemânatici muncitori, apreciați în meseriile pe care le practică. Omul, în societatea capitalistă de aici, este o mașină, nu o ființă spirituală. Există un schimb – românul muncește bine și este plătit, fiind apreciat pentru ceea ce poate face prin muncă, la fel ca în romanul *Ora 25*, scris de Virgil Constantin Gheorghiu încă din 1949, pe care simțim că îl trăim aici, în Spania.

R.: Cum vedeți omul ca ființă religioasă în societatea secolului al XXI-lea?

E.G.: Omul este, prin definiție, o ființă religioasă. Prezentul pe care îl trăim în acest colț de lume ne demostrează în fiecare zi că fără Dumnezeu omul e nefericit și singur. Ne străduim fiecare să avem la îndemână cât mai multe instrumente (metode, aparate – medicamente, telefoane inteligente, televizoare inteligente, internet, comunicare în timp real prin videoconferință) care să ne facă viața mai ușoară, mai comodă, implicit mai fericită, și totuși trăim momente dramatice - oameni din ce în ce mai bolnavi, nu atât trupește, cât sufletește. Depresia, anxietatea și toate derivatele sunt boli ale singurătății, iar omul nu suportă singurătatea într-o lume atât de aglomerată (conform expresiei: „izolat în insula aglomerată!”). Cred cu tărie că doar cine îl caută pe Dumnezeu își găsește liniștea și odihna. Căutare oricum este, fiecare om e avid după ceva, dar setea se potolește cu *apa vieții* – Hristos Domnul. Drumurile sunt diferite, mai drepte sau mai ocolite, în puterea noastră stă să facem alegerea potrivită.

”Oameni suntem?
Suntem ca și paparude
Cum ne plouă focul
Suntem flacără aprinsă.
Cum ne plouă frigul
Suntem singuri ...”

R.: Vă mulțumim mult, părinte, pentru răspunsurile pline de înțelepciune. Spuneți-ne, credeți că vă veți întoarce în România?

E.G.: Sunt în ROMÂNIA! Nu părăsesc românul, țara, istoria, neamul!

Acest lucru mă străduiesc să-l fac aici: să creștem cât mai mulți ROMÂNI duhovnicești. Românismul îl avem în noi și sper să îl păstrăm, să îl cultivăm și să ne jertfim pentru el, dacă situația ne-o va cere. Trăiesc într-un alt spațiu geografic pentru că România politic este confiscată până când ne vom trezi să fim ceea ce trebuie să fim. Mă simt plecat, departe, dar niciodată prea departe. Aici am învățat ceva important de la frații români. Majoritatea celor de aici sunt la curent cu toate nimicurile care au loc în România, dar foarte departe de rutina societății în care viețuiesc; asta înseamnă că românii nu părăsesc România, trăiesc într-o altă lume, dar tot România este, chiar dacă e o Românie cu toate urâțeniile ei. Românul se definește prin fidelitate, o manifestare simplă, rudimentară; dar dacă va fi nevoie, românii se vor urca și pe alte trepte. Toate planurile românilor sunt legate de România și ale mele, de asemenea.

Venim! Nu acum, nu mâine, dar când este nevoie vom fi unde trebuie să fim. Niște fii risipitori, dar niște fii!

Foto: arhiva personală

Adresa blogului parohiei: http://casianul.blogspot.ro/

Iubirea de neam

Gheorghe Dumitrașcu, o viață de istorie

A. L.

Născut la 25 septembrie 1939 în satul Nisipari, comuna Castelu, a urmat școala primară în sat, între anii 1953-1956 cursurile Liceului Teoretic „Nicolae Bălcescu” din Medgidia. Apoi, în perioada 1956-1961, Facultatea de Istorie a Universității București. Cercetător științific la Institutul de Istorie al Academiei, filiala Cluj, asistent și lector universitar la Institutul Pedagogic din Constanța, profesor la Colegiul „Mircea cel Bătrân”, muzeograf principal la Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța.

Doctorat în istorie în 1976, la Facultatea de Istorie a Universității din București cu tema „Locul Partidului Țărănist Radical în istoria României, 1932-1938”.

Participant la revoluția română din decembrie 1989, președinte al Comisiei de învățământ, știință, cultură, presă, culte al Consiliului Județean al Frontului Salvării Naționale, inițiatorul acestei organizații în Constanța. Membru fondator al FDSN, senator FSN în primul Parlament al României, 1990-1992, președintele Grupului parlamentar român de prietenie cu Turcia, Ungaria și Bulgaria, senator FDSN-PSDR de Constanța în legislatura 1992-1996. Președinte al Comisiei de învățământ și cercetare științifică a Senatului din iunie 1994-2000.

A fost ferventul care a militat cu toată convingerea și autoritatea morală pentru înființarea unei Universități la Constanța. Profesor universitar la Facultatea de Istorie a Universității„ Ovidius”. A semnat peste 800 de articole de specialitate și studii, manuale, plachete de versuri, memorialistică. Împreună cu fiica sa, Lavinia Dacia, a scris 12 cărţi. Alte trei erau pregătite pentru tipar...

A colaborat cu articole de mare ținută intelectuală, în general memorialistice, la revista *Datina*. Scria cu nerv, repede, fraze lungi, folosind înaintemergător verbul, apoi derulând cuvintele cu o plasticitate și o oralitate care îi dădeau unicitate, savoare, miez. Stilul lui Gheorghe Dumitrașcu era inconfundabil. Îl trăda pe el, omul, neprefăcut, dintr-o bucată, grăbit să-și spună gândul, fără farduri, fără mistificări. În dulce stil oral, țărănesc. Ca ai lui...

Punea paranteze, sublinia cuvinte, introducea apelative, metafore, transpunea cinematografic secvențe din viața pe care o trăise și o descria. Spunea totdeauna ceea ce avea de spus fără menajamente, mizând pe buna credință a celorlalți. Iubea venerându-și oamenii care i-au marcat existența, devenirea, prezenta generos cărți, autori.

În 2016, la zi aniversară, Centrul Cultural Județean „Teodor T. Burada” i-a oferit o diplomă de recunoștință pentru întreaga sa operă științifică. A fost extrem de fericit și a găsit cuvinte alese pentru a mulțumi inițiatorilor.

Astăzi, Gheorghe Dumitrașcu a plecat să se odihnească. A fost atât de viu, de prezent, de vulcanic în viața sa, încât s-a consumat cât pentru mai multe vieți. Nu a pregetat să scrie, să scormonească trecutul, să lupte pentru cauza românismului, pentru Dobrogea natală, pentru țara sa. Ne-a lăsat un model desăvârșit de patriot dăruit din convingere măreței cauze a unei țări libere și prospere.

Articole semnate Gheorghe Dumitrașcu în *Datina*:

Monografiile rurale dobrogene. Scurte consideraţii. Datina, Anul 2, nr.12, februarie, 2015, pg.21-22.

Arhiva satelor noastre. O nouă-veche pârtie în istoria monografiilor rurale? Datina, Anul 2, nr.13, Martie 2015, pg.18-22.

Câteva file răslețe din istoria unui sat, adică a câtorva oameni ai lui,în două episoade, Datina, Anul 2, nr.15, Mai 2015, pg.24.și anul 2, nr.16, iunie 2015, p.22.

Noi suntem țărani! Noi suntem țărani!, Datina, Anul 2, nr. 17, august 2015, pg.25.

Monografii rurale. Țăranii, ca o bogăție intelectuală a României, Datina, Anul 2, nr.20, noiembrie 2015

O instituție get-beget dobrogeană, Panairul de la Medgidia /Viziune Științifico-Subiectivă/, Datina, Anul 3, nr. 29, august, 2016, pag 5.

Medgidia...lui Gheorghe Dumitrașcu

Textul a fost scris pentru monografia Medgidia Carasu, autori Aurelia Lăpușan, Ștefan Lăpușan, Editura Muntenia, 1996, p.254-255. Cartea s-a epuizat de mult, chiar și bibliotecile nu mai păstrează decât exemplare deteriorate. Ne facem o datorie de onoare de a reproduce în revista Datina pe care profesorul Gheorghe Dumitrașcu a apreciat-o cu oricare ocazie, acest text autobiografic.

E unul dintre primele toponime pe care le-am auzit în primii ani de viață. El făcea parte din geografia mea sentimentală, alături de Castelu, Poarta Albă (Alacap), Cuza Vodă (Docuzol), Mihail Kogălniceanu (Karamurat).

Ai mei, țăranii din Nisipari, pronunțau „Midgidia" sau, și mai scurt, „Mijdia". Pentru mine, copilul, Medgidia era „orașul", Medgidia era sinonim cu oraș. Am rămas mirat și indignat chiar când am aflat că sunt și alte orașe.

La Medgidia mergeam să vindem cereale și pepeni și să ne bucurăm, la Sfântul Dumitru, de „panair".

ELEV DE LICEU

Primul drum cu trenul l-am făcut de la gara Dorobanțu la Medgidia. De la gară am trecut podul vechi peste baltă pentru a ajunge la clădirea veche a liceului, de lângă Poștă. Pe drum, dimineața, am salutat toată lumea, așa cum era firesc. Unii m-au privit cu mirare, alții mi-au răspuns.

Am întârziat cu înscrierea la liceu. Am intrat în plin consiliu profesoral și am scos din sân diplomele mele de premiant al școlii din Nisipari.

Medgidiei din timpul liceului îi datorez enorm. A fost o lecție dură de seriozitate, de luptă cu viața. Internatul a fost la fel de benefic ca și liceul însuși. Pe fondul meu sufletesc de om generos și având cultul prieteniei, s-a grefat „școala internatului". Ca dovadă, acum, la 40 de ani de la terminarea liceului[1], prietenii mei cei mai buni sunt foști colegi de liceu și de internat.

Am fost a treia promoție a Liceului „Nicolae Bălcescu." Fac o mare greșeală prin amintirea doar a câtorva dintre colegii mei, dar aș face una și mai mare dacă n-aș da nume proprii. Cer cu anticipație iertare pentru omisiuni: Ion Crețu, doctor în agronomie, fost secretar de Comitet Județean Constanța în probleme de agricultură. Pe aceeași

Dumitru, Maria și Gheorghe Dumitrașcu

funcție – inginerul agronom Vasile Vâlsan de la Tortomanu și Vasile Boncotă, la Teleorman. Premciu Margareta – doctor în matematică, cercetătoare la un institut în București, Stănescu – doctoriță pediatru la Brăila, Dan Spătaru – cunoscutul și popularul cântăreț de muzică uloară, absolvent de I.C.F. și jucător de fotbal de categoria A, Felicia Polizu – doctor în medicină, un șir nesfârșit de învățători, profesori, ingineri agronomi, farmaciști, ingineri constructori etc. Puținii colegi care n-au făcut facultatea sunt oameni realizați, deosebit de utili, la locul lor de muncă.

Un capitol special este acela al profesorilor. Personalitatea nr. 1 a întregului liceu a fost și rămâne profesorul de istorie Constantin Olteanu. Când l-am cunoscut eu, era puțin trecut de 40 de ani. Milităros și sentențios în expresii. Altminteri,

omenos și apropiat de copii. Când dădea notele, ceva peste merit, spunea: Cu indulgențe papale". Ne întâlnim azi, elevi ai săi, de la Medgidia și Constanța, și folosim această expresie, ca una care ne leagă prin el, profesorul nostru. Căpitan în războiul antisovietic și antigerman. Decorat cu „Crucea de fier" și cu înalte decorații sovietice. Trebuia să învățăm obligatoriu, ca obiect, Istoria U.R.S.S. Promoției mele nu i-a predat nicio lecție de așa ceva. Era naționalist. Mare patriot. L-am iubit, l-am respectat, este unul dintre puținii profesori din viața mea care rămâne pe soclul pe care l-am așezat, elevul său, adolescentul.

La alte clase a predat istoria bunul profesor Moroianu.

Gheorghe Dumitrescu, directorul liceului, fost sportiv de performanță, motociclist, se zice că nu avea nici studiile liceale complete. Nu-mi amintesc acum ce materii am făcut cu acest om. Era însă un om de acțiune, dinamic, înțelegător și autoritar, fără să fie dur. Îi păstrez o amintire frumoasă. Se zice că-i prin Canada.

Barbu Gheorghe - profesor de geografie, autoritar prin ținută și știință. Nu mai știu nimic de el.

Nicolae Chimirea – figură interesantă. Profesor de română și franceză. Profesor serios, deosebit de cult pentru lumea noastră, a avut „îndrăzneala" să-și ducă elevii la București, într-o vacanță de iarnă, la spectacolele Operei Române. Până la sfârșitul liceului, am auzit pe culoarele internatului și școlii arii din „Bărbierul din Sevilla". Cred și azi că se înnăbușa la Medgidia. Dar pe noi ne ținea zdravăn în frâu și deși eram „poetul" școlii, nu era excesiv de sensibil la creațiile mele. Îi apreciez și azi, peste ani, sobrietatea. O sobrietate „zurlie".

1980. Tânărul istoric Gheorghe Dumitrașcu, în biroul directorului Muzeului de istorie Adrian Rădulescu

Soția sa, profesoara Neacșu, de psihologie, era opusul său sub aspect temperamental. Liniștită ea, un gălăgios și zurliu el. Femeie deșteaptă.

Lucaci Ion – profesor de naturale. Ardelean. O voce tărăgănată a la Călinescu. Reținem cu toții o formulă: „Se-lec-ți-a na-tu-ra-lă..."Răbdător cu noi, neștiutorii, dar nu neapărat și îngăduitor. Bolnav de orion fiind, m-a „căptușit" cu singura corijență de trimestru la liceu, la biologie, în clasa a lX-a.

Murea Maria – femeie frumoasă și profesoară rea. Lucra foarte mult cu favoriții ei, pe care ni-i vâra pe gât ca exemple pozitive cu atâta insistență că ni-i făcea antipatici în viața noastră de internat. Premciu, Boncotă și Băncioiu. Profesoară de matematică. Din nefericire, în liceu am avut patru sau cinci profesori de matematică. Prea mulți. Între care și domnul profesor Corneliu Marinescu, venit de la Cernavodă. Ne-a mai predat marele profesor Neacșu de la Liceul „Mircea" din Constanța.

Farmacistul Constantinescu ne-a predat chimia. N-am înțeles-o niciodată, a fost marele chin al liceului meu. Era însă tatăl celei mai frumoase fete din Medgidia, colegă de clasă cu noi, Violeta.

Ichimescu preda, probabil, fizică. Avea mai multe infirmități fizice. Era o minune cum scria cu dreapta mutilată și anchilozată. Alcoolic de atunci, a terminat-o în acest fel. Mircea Dragomirescu - iubitul nostru profesor de muzică. L-am înțeles și mai bine, mai ales după ce în clasa a lX-a am văzut la Medgidia prima piesă de teatru jucată de profesioniști, „Steaua fără nume" de Sebastian. Trăia prin muzică, pentru muzică. I-am făcut mult sânge rău și pe nedrept. Ne-am sustras corului behăind într-un mod lamentabil, la selecțiile pe care le făcea de două ori pe an. Poate că hiperbolizez eu, dar în afară de mine, care aveam efectiv o voce frumoasă, între cei care l-am sabotat pe „bătrân" a fost și Dan Spătaru, „microbul", cum îi ziceam noi, în semn de invidie, pentru că era cel mai bun la gimnastică.

Profesorii noștri de sport, foarte tineri pe atunci, Bacurban și Răuță. Devotați meseriei lor, niște adolescenți ca niște trestii, deosebit de îngăduitori cu noi, cei care aveam „probleme" la paralele, capră și cal.

Probabil că rusa o făceam

1910, Medgidia

cu doamna Gorduza sau cu un bărbat fulgurant prin Medgidia. Știam rusa bine din sat. Dar mulți dintre colegii mei reținn o scenă pe care am făcut-o eu, pripitul și bâlbâitul. Întrebat care e genitivul de la „volc”(lup), am răspuns pe negândite, punând întrebarea ca terminație:„vvvolcovo”. Nu-mi mai amintesc și de alți profesori.

CUM ERA MEDGIDIA „JUVENEȚEI” MELE LICEALE?

Era un târg. Cu două străzi, una de la gară până la Poștă, de unde începea șoseaua spre Valea Dacilor, alta de la liceul nostru sau, mai bine zis, de la cinema I.M.U.M. până la Fabrica de ciment. Vara, un praf infernal, toamna și primăvara, orașul era înglodat în noroi. Noroiului, subțire, albit de ciment, îi ziceam „smântână de Medgidia”.

Pentru mine, copilul de țăran, și pentru alții ca mine de la internat, viața orașului se polariza la piață și la obor. Adică, acolo unde în dorul nostru de sat, aveam posibilitatea să întâlnim „oameni din satul nostru” transmițând vești sau primind. În internatul de la Medgidia eram copii din Castelu, Nisipari, Cuza Vodă, Țepeș Vodă, Silițtea, Tortomanu, Peștera, Mircea Vodă, Remus Opreanu, Valea Dacilor, Veteranul, Grădina, Mireasa și poate încă vreo câteva. Copii care aveam o singură șansă, aceea de a ne păstra bursa. Fără sistemul de burse acordat copiiilor de țărani și de oameni sărmani, nici 10 la sută dintre noi n-am fi putut face liceul, măcar.

Internatele noastre. Adevărate școli de forjare a caracterelor. În cea mai mare parte a timpului, am stat la „Orașul nou”, pe un deal. Acolo fusese o pușcărie și în apropiere era o unitate militară rusească. Barăci de lemn. Cu mari dormitoare, hambare reci, în care căldura exista doar în centru, unde era soba, încălzită cu lemne. În cea mai mare parte, furate de pe șantierele din jur. Spălător mare, cu zeci de robinete, întotdeauna înfundat și iarna înghețat el însuși. În privința mâncării, ne bizuiam pe ce aduceam de acasă, în valize. Al doilea internat a fost la „IL A 1002”, habar n-am de ce îi zicea așa, lângă abator, pe drumul spre Fabrica de ciment. Pedagogi buni, în măsura în care puteau fi corupți, magazineri hoți – altminteri oameni de treabă, cum era nea Stan, și bucătărese apropiate de cei mici ca niște mame, de cei de clasa a X-a, altfel.

Cinematografele. Orașul avea două cinematografe. Sala de la I.M.U.M., o baracă mare, și sala de la Fabrica de ciment, o clădire stalinistă, impunătoare și rece. Dar filmele? Erau anii filmelor lui Fernandel, Gerard Phillipe, filmele ungurești, comedii și fel de fel de lacrimogene indiene. Fugeam de la internat prin sârma ghimpată în care ne sfâșiam pantalonii.

Biblioteca orașului, spital pentru bolnavii de literatură, ca mine, de pildă. Acolo l-am descoperit pe Sadoveanu și marea literatură rusă – Cehov și Gorki.

Munca voluntară. Toamna la cules la I.A.S. Peștera, unde am mâncat, pentru prima dată, unt și marmeladă pe săturate. La Ciocârlia – nu știu care - împreună cu liceul de la Cernavodă – la săpat. „Reuniuni” și dansuri în atmosferă de țară.

Parașutism. Eram în clasa a IX-a când neobosiții directorul Dumitrescu și prof. „nea Costică Olteanu”, după un antrenament teoretic și practic, în curtea liceului, ne-au cărat pe toți elevii și, de Paști 1955, am efectuat salturi la Aeroportul „Popești Leordeni” lângă București. Toată mass-media acelui timp păstrează amintirea frumoasei noastre nebunii, toți fără vreo aprobare de la părinți și aproape toți cu datele de pe livrete scrise „din burtă”, în serie. Peste ani, domnul prof. Constantin Olteanu și-a luat gradul I, probabil pentru probleme de dirigenție, tratând frumoasa noastră aventură.

Eram primiți la Medgidia ca niște eroi, îi depășisem definitiv, și la acest capitol, pe elevii de la profesionala de la I.M.U.M.

În sfârșit, la 1 mai 1955, întreg liceu „Nicolae Bălcescu” defila la Constanța.

Oamenii școlii

Aurelia LĂPUȘAN

Numele învățătoarei emerite Paraschiva Pușcașu se află înscris, alături de al soțului său, Gheorghe Pușcașu, pe una dintre cele mai complete monografii ale unei localități dobrogene, Caramurat, astăzi Mihail Kogălniceanu. Cei doi dascăli au realizat și publicat în 1942 un amplu studiu monografic asupra locului unde au făcut mulți și rodnici ani apostolat.

Paraschiva Pușcașu a lucrat 37 ani la catedră. A fost primul învățător al mai multor generații de școlari, plămădind în suflete tinere dragostea de carte, respectul față de virtuțile de seamă ale neamului.

Deschiderea cursurilor la Kogălniceanu

Am cunoscut-o cu mulți ani în urmă, când împlinise venerabila vârstă de 95 de ani. Femeia era de o mare distincție intelectuală, delicată și lucidă, împovărată de amintiri, cu o memorie strălucitoare. În 1925 a terminat Școala normală și a fost repartizată la școala din Caramurat, numită apoi „Ferdinand” și acum „Mihail Kogălniceanu”. Își amintea: „Comuna era pe atunci împărțită în trei: români, turci și germani. Aveam elevi în clasă de toate naționalitățile și ca să înțeleagă mai bine trebuia să le explicăm uneori cuvântul în toate cele trei limbi. Efectivele erau mari, în unii ani erau 80, 90, chiar și o sută de copii într-o clasă. Am stat la Caramurat 13 ani și apoi am venit la Constanța, soțul meu fiind mutat la comanda inspectoratului școlar. Am predat la Școala nr. 6, apoi la nr. 11. De acolo am ieșit la pensie în 1961.”

„Studiu monografic asupra comunei Ferdinand I (Caramurat) judeţul Constanţa”, apărută în Tipografia „Lucrătorii asociaţi” din Constanţa, în 210 pagini, este un studiu sociologic folosind modelele marelui Dimitrie Gusti pentru diversele tipuri de sate româneşti.

Așa cum motivează autorii în prefață, „prin această lucrare facem o operă închinată satului drag, unde am văzut lumina zilei, unde am primit pentru prima dată cheia scrisului și cititului, din care ne-am făcut cei mai sinceri și devotați prieteni ai vieții noastre, unde am năzuit pentru prima dată la mai binele acestui sat și prin el la mai binele Neamului și Țării noastre românești. Mânați numai de aceste gânduri ne-am apucat de scris.”

Un nepot, Mihai Pușcașu, profesor de istorie, a încercat să ducă mai departe lucrarea familiei Pușcașu, a ajuns cu ea până la anul 1982, dar din păcate a rămas în manuscris, negăsind niciodată fondurile necesare pentru a fi publicată.

Privim o carte poștală pe care este înscris un text exact ca și astăzi, „Familiile Ion Iorgu și Mihai Pușcașu, cu plăcere vă anunță căsătoria fiilor lor Aneta și Gheorghe, și vă roagă să binevoiți a lua parte la căsătoria religioasă, care va avea loc în biserica Sf. Gheorghe din Caramurat, orele 17, în ziua de 6 ianuarie 1929. Felicitările se primesc în saloanele școalei, unde va avea loc și dansul. Nuni vor fi d-na și dl. senator Vasile P. Sassu.”

Vasile Sassu a fost unul dintre miniștrii comerțului și ai agriculturii în două rânduri, o personalitate a României interbelice. „El m-a dus la braț la biserica din satul Caramurat.

Pe viitorul meu soț, Gheorghe, l-a cunoscut în sat, eram amândoi din același loc. Eu eram frumoasă, el venea mereu la noi în vizită pentru că îi făceam madelaine, acele prăjituri bune care îi plăceau la nebunie. A venit de atâtea ori la noi acasă, încât într-o zi m-a cerut de soție. Mama ținea mult la el pentru că era destoinic. La o întrunire politică de la primărie, Gheorghe al meu a rostit un mic discurs și atunci domnul Sassu a pus ochii pe el. A ținut să ne cunune.”

ÎNVĂȚĂTORII AU FOST O BREASLĂ PRIVILEGIATĂ, UNITĂ ȘI RESPECTATĂ

„Copiii au fost sufletul meu. I-am iubit pe toţi, oricât de buni sau mai puţin buni erau la învăţătură sau făceau năzbâtii. De când am ieşit la pensie, în fiecare toamnă privesc cum pleacă copiii la şcoală în prima zi şi mă apucă plânsul că nu mă mai duc şi eu cu ei. Cartea am scris-o cu soţul meu împreună - el a umblat mai mult, eu am fost cu scrisul. Soţul meu a mai publicat o lucrare „Şease zile prin Cehoslovacia (cu un studiu asupra organizării învăţământului, pregătirii învăţătorilor şi a reformei şcolare în Cehoslovacia).”Ne-a plăcut tare mult să călătorim.

Erau foarte uniți învățătorii înainte. Se organizau congrese, eu am luat parte la cel care s-a ținut aici, la Constanța. Era o asociație a învățătorilor care avea relații de colaborare cu multe alte organizații nu numai din țară, ci și din străinătate. Așa am vizitat cea mai vestită peșteră din Cehoslovacia, Macocha. O peșteră formată de un râu subteran de câțiva kilometri cu cele mai frumoase stalactite și stalagmite. Luminată electric. Am coborât la 140 metri sub pământ. De aici, cu bărcile cu motor, fără zgomot, tocmai pentru a simți mai mult miracolul, am străbătut făgașul croit de râu, distanța de peste 700 metri. Am fost copleșiți de măreția naturii.

Pe vremea mea, se organizau cercuri cu toți învățătorii, aveam cămin cultural, pregăteam serbări, era o viață intensă. Nu s-a lăsat bărbatul meu până nu a făcut scenă la căminul cultural din Caramurat. Manualele erau bune, fiecare elev și le plătea.

Am un fost elev care trăiește acum în Germania, a plecat cu familia în 1940 din comuna Kogălniceanu. Iubea mult limba română. Vine în fiecare vară în România, mă vizitează și duce soțului meu flori la mormânt. Și-a dorit să ia cu el la plecare un drapel tricolor și l-a pus în casă. Spune că este sufletul lui acest drapel al țării noastre. Aici vine acasă, îmi spune mereu.”

O adunare a fruntașilor comunei M.Kogălniceanu(sus), soții Pușcașu(mijloc), prima promoție a Școlii normale, în 1925. Printre ele și Paraschiva Pușcașu (jos)

Te iubesc, ianuarie!

Anca JIGMOND

Te iubesc, ianuarie, te iubesc pentru că deschizi oportunitățile unui nou an, pentru planurile și ideile ce mi le fac, te iubesc pentru liniștea pe care o aduci pe străzi, cel puțin anul acesta când stăm cam toți pe la casele noastre fără mașini și zgomote urbane!

Și te iubesc, mai presus de toate, pentru că, deși mi-a fost iar frică de ce voi scrie astăzi, tu ai o floare a ta, preferata mea înainte de orice.

Să deschidem acest an cu Garoafa, care deși nu își găsește locul în zăpadă, este longevivă și prezentă în florării tot timpul anului și probabil este una din cele mai vechi plante cultivate pe pământ.

Nu mă întrebați ce-mi place la ea, longevitatea, fragilitatea tulpinii drepte, faptul că mă leagă de ea amintirile coronițelor de la școală, amintirea mamei care făcea comandă de flori cu săptămâni înainte să înceapă sau să se termine școala (pentru că da, și la flori trebuia să ai o sursă), copilăria mea cu eternele garoafe din vază, mirosul proaspăt pe care îl asociam curățeniei, drumul către munte și explicația șoferului: Vedeți, aici este Codlea – de aici vin garoafele!, moment în care imaginația mea o lua razna: cum o fi să stai printre atâtea flori...

Pur și simplu îmi place și gata!

Îmi aduc în minte grădina lu' mamaie de la țară, cu borduri nesfârșite de garofițe roz, parfumate, o nebunie! În capul meu se conturează acea imagine cu un buchet mare de flori mărunte roz, așezate la loc de cinste pe masa cu mileu croșetat de mamaie!

Revenind la puțină botanică, *Dianthus caryophyllus,* numele științific atribuit plantei, provine din grecescul *dios* – zeu și *anthos* – floare, deci iată cum astăzi vorbim aici de planta zeilor.

În limba engleză, garoafa se numește Carnation, dar sunt teorii care susțin că numele provine de la cuvântul latin *caro* = carne (aluzie la culoarea de bază a garoafei - roz prăfuit sau culoarea cărnii) sau *incarnation* = întruchiparea lui Dumnezeu în carne. Oricum ar fi și de oriunde i-ar veni numele, vorbim de o plantă minunată, magică, un dar al divinității, cu peste 300 de specii de flori.

Le știti sub diverse denumiri: garoafă, garofiță, garofiță japoneză, chinezească, turcească, sălbatică și doar la noi și numai la noi: Garofița Pietrei Craiului, *Dianthus callizonus* – specie protejată, monument al naturii din anul 1933, descoperită în urmă cu aproximativ 150 de ani, de doi botaniști transilvăneni: Kotschy și Schott.

Simbolistic vorbind, garoafa are multe semnificații. Romanii credeau ca ea a luat naștere din lacrimile Fecioarei, vărsate lângă crucifix, și astfel vestea învierii s-a împrăștiat pe întreg pământul; coreenii o folosesc ca simbol al prevestirii sorții tinerelor fete, pentru chinezi este floarea ceremoniilor de nuntă, pentru japonezi reprezintă iubirea necondiționată și floarea folosită de ziua mamei, iar pentru francezi, garoafa roșie este prezentă în ceremoniile funerare.

Și dacă tot vorbim de simboluri, să vorbim și de culorile garoafelor și semnificația lor: **Roșu** – admirație, prietenie, dragoste, **Roz** – dragoste de mamă sau dragostea unei femei, **Alb** – dragoste necondiționată, încredere, inocență, noroc, **Mov** – posibilitatea de a te pune de acord cu cel căruia i le dăruiești, **Galben** – respingere, dezamăgire, dispreț, hibrizii sau mai bine spus garoafele acelea **vărgate** cu diverse culori – Te refuz!

Am mai spus și o voi mai spune: garoafa nu ai cum să nu o iubești, chiar dacă în prezent are o imagine desuetă. Ia în calcul doar varietatea de culori, parfumul proaspăt și rezistența ei ca floare tăiată și treci peste amintirile din epoci demult apuse. În plus, după trandafir, cine nu ar recunoaște o garoafă?

Puțin știu că această frumusețe de garoafă are și întrebuințări medicinale și culinare. Iată câteva exemple: chinezii spun că infuzia de garoafă ajută organismul să se relaxeze și să restabilească energia organismului, europenii foloseau ceaiul pentru alungarea stărilor de nervozitate și pentru combaterea răului de mișcare. Uleiurile din flori de garoafă redau vitalitatea pielii, reduc ridurile și îi dau pielii un miros proaspăt și plăcut.

În bucătărie, se folosesc petalele garofiței de grădină, confiate, al căror gust este asemănător cuișoarelor. Pentru îndrăzneți, din petale se poate face dulceață, asemănătoare cu dulceața de petale de trandafir, dar pentru asta trebuie să așteptăm cu toți luna iunie!

Bunicul s-a mai născut o dată

Iulia VUCMANOVICI

În iarna lui 1954, bunicul s-a mai născut o dată.

Făcea naveta săptămânal, 25 kilometri, cu calul, la muncă. Era lăcătuş. Repara tractoare la întreprinderea statului. Era un muncitor priceput şi, mai ales, disciplinat. Învățase lecția tăcerii acelor vremuri, așa încât tot ce îl interesa era să își câștige pâinea.

Acasă îl așteptau două copile şi o nevastă, casnică şi din nou însărcinată: bunică-mea. Gospodărie avea, căci era harnic şi îi plăcea să aibă lucrul lui. Era, mai ales, mândru de caii lui.

Avea doi şi, atunci când rareori vorbea despre ei şi amintea de viața de atunci, spunea că erau cei mai frumoși cai din sat. Nu sunt motive de a-i pune la îndoială părerea, de vreme ce pentru acea pereche de cai şi pentru pământul tatălui adoptiv a trebuit, invidiat şi persecutat, să își caute liniștea în altă parte. Demult îl tot bătea gândul să plece din comunitatea în care trecea drept chiabur. Doar furia acelei ierni avea să îl facă să ia decizia de a-şi strămuta locul de sub soare. Satul în care locuia era un biet cătun, pierdut printre văi, în

Bunicul:
foto din arhiva familiei

apropierea unei surse de apă (care şi acum izvodeşte). Vara e frumos în acea sălbăticie: salcâmi, măceși, bujori, animale fel de fel. Iarna, în schimb, e bine să ai destule lemne de foc şi grâu în hambare, fără să te aventurezi la distanță mai mare de marginea bătăturii.

În iarna aceea, vremea se stricase pe drumul de întoarcere către casă sau, în orice caz, se înrăutățise.

Părăsind drumul principal, oarecum sigur, pentru a apuca pe cel de pământ care făcea legătura cu satul Abrud, bunicul povestea că s-a văzut prizonierul unui pustiu de zăpadă. Cale de întoarcere nu mai era. Din cauza viscolului, şi-a dat seama că nu mai putea continua călare. Poate o fi tras zadarnic de bietul animal, cert este că l-a abandonat în câmp şi a plecat pe jos, singur, înfruntând nămeții. Şi lupii,

cărora poate în mod deliberat le va fi lăsat calul, spre propria-i salvare.

A mers mult, pot confirma acest lucru. Era tânăr, puternic şi, probabil, foarte înspăimântat, ceea ce l-a ajutat să nu se oprească. Nu ar fi mai fost, dacă ar fi făcut-o.

De la mama știu, acum, că se simțea sleit și că somnul îl ademenea în zăpadă. S-a luptat şi cu somnul, nu doar cu nămeții.

S-a târât până la prima casă din sat, în pragul căreia a căzut, doborât.

Vecina care i-a deschis uşa a chemat-o pe bunica, deja îngrijorată de vremuiala de afară, cea mai cumplită de până atunci.

Parcă văd baticul bunicii aplicându-şi triunghiul prin spărtura geamului, cu ochii țintă către afară. Avea felul ei de a tresări la zgomote şi de a le interpreta după voința inimii, în timp ce micșora flacăra lămpii. În rest, murmura rugăciuni, făcându-şi cruci. Rugăciunile de atunci nu au fost zadarnice, ca toate celelalte, numeroase şi dese, privitoare la binele celor dragi.

Nu pot decât completa, cu gândul, răsuflarea de uşurare pe care o va fi avut când s-a auzit chemată în casa din capătul satului. O văd smulgându-şi cojocul din cui, ordonându-le fetelor sfințenia, celei mari să aibă grijă de cea cu doar un an mai mică şi, apoi, alergând în papuci ţărăneşti prin zăpadă şi vânt, către laviţa pe care bunicul fusese cu greu târât de femeia înmărmurită de apariția ninsă.

Din sat nu s-a mai ieşit până în primăvară. Atunci s-au găsit şi oasele calului, mâncat de lupi. Mândreţea bunicului nu mai era.

Tot în primăvară, bunicul a lăsat în urmă casa şi toată gospodăria, mutându-se în Cobadin, unde avea să își construiască din temelie o nouă casă, angajându-se ca lăcătuş la fabrica de cărămidă.

Abrud este, acum, o amintire a ceea ce a fost cândva : un loc aproape părăsit, cu case în ruină şi oameni bătrâni.

Izvorul curge, la fel.

Iulia Vucmanovici Avocat de profesie. Colecționar de ocupații și hobby-uri, între care fotografia a ocupat, până în prezent, cel mai important loc.

Un nume reprezentativ pentru folclorul dobrogean

Gheorghe Parnica

Ana Maria ȘTEFAN

Gheorghe Parnica a fost un nume reprezentativ pentru scena folclorică dobrogeană.

S-a născut la 1 septembrie 1930 în localitatea Șutești, județul Brăila. A urmat Academia de Muzică „Lira" de la Brăila şi mai târziu Conservatorul de Muzică de la Câmpina, însă primele note le-a învăţat de la profesori ambulanţi, după cum el însuși mărturisea. Activitatea în lumea muzicală a început-o în ansamblul „Brâuleţul" ca instrumentist, devenind mai târziu, concert maestru și dirijor profesionist.

A cântat 24 de ani la „Calul Bălan", prestigiosul han unde erau distrați toți oficialii străini aflați în vizită în România. Deși a cules folclor din toată zona Dobrogei, a cântat cu mare bucurie și muzică clasică sau cafe-concert. Se spune că oaspeții străini nu-i rezistau atunci când interpreta cu mare har „Balada" lui Ciprian Porumbescu. Îl evocă astăzi cu duioșie Mirela Pană, actriță la Teatrul de Stat Constanța:

„L-am cunoscut pe Gheorge Parnica în urmă cu aproximativ 15 ani. Mai precis, el a venit la un spectacol în care eu cântam și, după terminarea spectacolului, a venit la mine la cabină și mi-a spus: <<Mă numesc Gheorghe Parnica, ai o voce foarte frumoasă și aș vrea să lucrăm împreună.>>

Pentru mine, în momentul acela nu însemna foarte mult pentru că nu cunoșteam nici genul popular foarte bine, nici nu eram un ascultător desăvârșit al cântecelor de petrecere, nu știam dacă voi putea face vreodată un proiect legat de muzică populară sau muzică de petrecere. Știu doar atât: că a fost primul om care mi-a spus că vocea mea poate interpreta cântecele Mariei Tănase. M-am bucurat nespus de mult că cineva din afara teatrului, și mai precis un om care cunoștea foarte bine genul popular, a venit și a făcut o astfel de remarcă.

În scurtă vreme ne-am apucat de lucru și am dezvoltat un proiect dedicat Mariei Tănase care se chema „LA MOȘ". Un spectacol cu orchestră live, un taraf organizat și condus de Gheorghe Parnica. Numai el putea să organizeze și să realizeze un astfel de taraf cu o orchestrație încântătoare, cu instrumente tradiționale, cu instrumentiști valoroși de aici din oraș. După aproximativ două săptămâni de lucru, ne-am întâlnit pe scenă, am pus spectacolul cap la cap și a ieșit unul dintre cele mai de succes proiecte pe care le-am avut- spectacolul „LA MOȘ". Apoi, a venit și o filmare video, o filmare video care reprezenta de fapt un spectacol de televiziune pe care l-am realizat împreună cu televiziunea Neptun. De acolo, pașii mei au fost urmăriți îndeaproape de Gheorghe Parnica și n-a existat spectacol în care să nu ne fi bucurat de succes, el fiind o persoană extrem de energică și de creativă, un artist dedicat și extrem de respectat de instrumentiști și de soliști.

Viața a făcut în așa fel încât să legăm și o foarte frumoasă prietenie de familie. Am făcut vacanțe împreună cu soția lui. I-am cunoscut familia(familie de artiști, ginerele fiind muzician, iar cele două fete studiind muzica). Astfel, frumoasa noastră prietenie, atât artistică cât și dincolo de scenă, a fost încununată de o relaxare pe care o aveam împreună, pentru că la toate întâlnirile noastre nu lipseau vioara și cântecul.

Îmi amintesc o vacanță în Grecia pe care am făcut-o împreună. Când ne-am întâlnit, printre geamantanele pe care le avea, evident că exista și vioara iar eu l-am întrebat:

*<<-De ce vă luați vioara la dumneavoastră?>> Mi-a spus: <<-**Pentru că eu niciodată nu mă despart de vioară, niciodată nu plec lăsându-mi vioara acasă, e ca și cum mi-aș lăsa inima acasă!...**>>*

În Grecia ne-am comportat ca într-o vacanță, am vizitat, ne-am plimbat, dar serile se terminau cu poezia muzicii, cântând, distrându-ne și lăsându-l pe Gheorghe Parnica să ne arate cât de spectaculos poate fi în orice colț al lumii. Am făcut o croazieră împreună pe Marea Mediterană pe un vas de croazieră cu aproape 200 de turiști. La un moment dat, Gheorghe Parnica a scos vioară și am început să cântăm pe punte. Eu cântam cântecele Mariei Tănase, el cânta la vioara Rapsodia Română, iar la un moment dat comandantul vasului, a venit și ne-a spus:

<<-Cine sunteți voi ăștia doi care mi-ați animat întregul vapor?>> Și Gheorghe Parnica a răspuns: << -Păi cum nu știi? Ea este Mirela Pană și eu sunt Gheorghe Parnica. Suntem cei mai mari, cei mai importanți artiști ai orașului nostru și ai României>>.

El avea un simț al umorului extrem de dezvoltat și știa să facă din fiecare moment mai mult sau mai

puțin tensionat, un sâmbure de bună dispoziție. Apoi comandantul navei l-a intrebat pe Gheorghe Parnica: <<Puteți să-mi cântați o piesă grecească?>> și atunci el a zis: << Sigur că da!>>. Și a interpretat o piesă grecească foarte veche. Atunci, comandantul vasului a spus: <<Opriți vasul, vreau să-l aduc pe tata aici!>> (tatăl comandantului fiind un bătrân armator). Odată sosit, Gheorghe Parnica i-a cântat bătrânului armator piesa respectivă, armatorul dăruindu-i o sumă foarte mare de bani și spunându-i: <<Ești un zeu, nu am mai auzit un cântăreț, un interpret, un instrumentist din altă țară cântând atât de bine o piesă atât de veche din repertoriul grecesc.>>

Grupul folcloric „Fiii Dobrogei" alături de maestrul Gh. Parnica

Am coborât de pe vas ca niște învingători, am primit oferta de a face oricând dorim o călătorie gratuită cu vaporul lor, a fost foarte frumos. Amintirile care mă leagă de Gheorghe Parnica sunt mult prea multe și mult prea puternice. În suflet îi păstrez un respect și o admirație desăvârșite. Lui îi datorez faptul că am reușit să-mi descopăr o calitate, sau calități ale vocii mele pe care nu le cunoșteam. Lui îi datorez faptul că am avut curaj să duc mai departe și să cânt cu tarafuri cu instrumentiști de muzică populară. Despre el se vorbește și s-a vorbit, (chiar dacă nu mai era activ), la superlativ. Fiind om, poate uneori a și greșit, dar dacă punem în balanță, au existat mult mai multe fapte bune: instrumentiști pe care i-a învățat să cânte, instrumentiști cărora le-a „dat o pâine" (cum spun ei, lăutarii), instrumentiști cărora le-a făcut carieră, instrumentiști cărora le-a făcut o viață socială bună, oameni care ar trebui să aprindă o lumânare în memoria lui Parnica pentru că le-a schimbat destinul în bine. Eu sunt unul dintre aceia!

Știu că a fost iubit, adorat, respectat și că ceea ce a lăsat în urmă sunt fapte, nu vorbe și îmi asum ceea ce am spus, pentru că acest om a fost un om al faptelor! A vorbit mai puțin și a făcut mult. Niciodată nu cred că a gândit negativ, chiar dacă uneori a acționat, niciodată n-a gândit negativ. Este o persoană în fața căreia trebuie să te înclini fără doar și poate. Este o personalitate a orașului și dacă ar fi să sugerez lucruri care ar trebui făcute pentru că a existat în viața spirituală și socială a orașului nostru Gheorghe Parnica, este că, în momentul ăsta, când nu mai este, ar trebui să apară o fundație „Gheorghe Parnica", sau o titulatură „Gheorghe Parnica", poate chiar o stradă „Gheorghe Parnica",și de ce nu, să existe un monument „Gheorghe Parnica"…Nu știu, sunt foarte multe lucruri care ar trebui să apară, pentru că el a făcut mai mult decât a vorbit și pentru că el a construit mai mult decât a dărâmat!

Pentru mine, Gheorghe Parnica este unul dintre cei care m-au sprijinit și m-au ajutat să-mi construiesc cariera artistică. Dacă eu în momentul ăsta trăiesc și pentru folclor, este pentru că el mă chema frecvent acasă și studiam - el cu vioara, eu cântând. M-a învățat melismele cântecului popular, melismele cântecului lăutăresc, m-a învățat să iubesc cântecul popular. Acest om mi-a fost prieten, tată spiritual și mentor. Lui îi datorez (pentru că de la el am luat), acea energie pe care o am atunci când stau pe scenă, acea stare de neodihnă pe care o ai atunci când vrei să dai totul. Sunt foarte multe lucruri pe care i le datorez. Faptul că ne-am despărțit și că nu mai există fizic, este o mare durere în suflet și regret nespus de mult că nu mai poate fi aici, printre noi. În același timp, trebuie să mă obișnuiesc cu această împăcare pe care omul trebuie să o aibă când trebuie să se despartă de cineva drag. El a trăit intens, mult și frumos. A făcut din cântecul popular dobrogean bijuterii, are multe piese pe care le-a compus și care acum fac parte din folclorul dobrogean. Avea niște valori foarte frumoase pe care mi le-a insuflat. Nu am cunoscut partea fulminantă a carierei lui, pentru că deja nu mai era dirijor al ansamblului „Brâulețul" când l-am cunoscut și n-am trăit starea de repetiții, n-am trăit momentele sublime ale carierei sale. În schimb, am trăit momentele de împăcare cu sine, cu starea de pensionare, cu acea stare de om care este doar onorific invitat. Ceea ce cred eu ca reprezintă

pragul pe care n-a putut să-l depășească, a fost acela că n-a vrut și n-a acceptat nicio clipă faptul că a înaintat în vârstă, au apărut bolile, stările mai puțin plăcute specifice vîrstei și în permanență (cred că până în clipa în care a închis ochii), a trăit cu această nemulțumire, că oamenii l-au uitat. Nu l-au uitat!

Acasa la Elena Ionescu Cojocaru

De-a lungul carierei sale, a câștigat prețuirea și respectul publicului internațional, pentru dăruirea sa primind numeroase distincții și premii, printre care: „Discul de Aur"- acordat de Academia Charles le Croix în 1989 în Franța, Marele premiu „ Talerul de Aur" – Austria 1972 și Marele premiu „Bolovanul de aur" – Finlanda, 1968.

Prof. Interpret Elena Ionescu Cojocaru își amintește cu duioșie: *„ Îmi propusesem să realizez cu elevii clasei de Canto – Muzică Populară de la Centrul Cultural Județean „Teodor T. Burada", un spectacol omagial Gheorghe Parnica. Dar așa a vrut Dumnezeu ca el să plece. Vom realiza un spectacol în luna septembrie în memoria maestrului Gheorghe Parnica. Am avut onoarea să cânt sub bagheta maestrului cu ansamblul „Brâulețul". Harul, competența tehnică dirijorală duse la perfecțiune, m-au impresionat și motivat să mă consider și astăzi un elev disciplinat pentru că am avut ce învăța de la el. Rămân un regal spectacolele pe care le-am realizat împreună: „Romanță pentru mai târziu", „Unde ești, copilărie" (spectacol omagial dedicat profesorului Adrian Ursulescu, care ne-a părăsit în 2016), spectacole de colinde, spectacol omagial TVR-Favorit- 55 de ani de activitate muzicală. Ne-a onorat în calitate de președinte de juriu la cele două ediții ale festivalului „Fiii Dobrogei", imprimări cu orchestra condusă de maestrul Ion Crețu și orchestra „Brâulețul", albumele: „O seară la Constanța", „Unde ești, copilărie",„ La Moș" împreună cu actrița Mirela Pană. A cules și prelucrat folclor dobrogean dar și din alte zone.*

Rapsod inegalabil, interpret al cântecului de petrecere lăutăresc. A format tineri instrumentiști, soliști vocali, a întreprins turnee în țară și în străinătate. A fost director muzical al ansamblului „Plaiuri Dobrogene". Interpreții dobrogeni care l-au cunoscut și apreciat, tinerii soliști, oamenii care l-au ascultat și iubit își iau rămas bun de la cel care va fi greu de egalat pentru că ne-a lăsat o amintire veșnică: cântecul și vioara sa. Adio, maestre!"

De-a lungul timpului, a cheltuit toți banii câștigați pentru a se perfecționa, investind în colecția impresionantă de viori de bună calitate pe care o deținea.

În 2011, a primit titlul de „Cetățean de onoare" al Județului Constanța, fiindu-i astfel recunoscută contribuția artistică locală. Deși a avut numeroase oportunități, nu a dorit să părăsească România.

Ovidius, nevoia de simbol

Dan COJOCARU

Anul acesta a fost declarat „Anul Ovidius”, iar starea aceasta de fapt ne permite nouă, constănțenilor, să ieșim din starea de amorțeală balcanică și să ne întoarcem cu fața către cultură. Pentru că poetul latin Ovidius a fost probabil primul intelectual debarcat, fie și forțat, aici, pe malurile Pontului Euxin.

Așa cum spunea cineva, poate că problemele noastre, ale românilor, pornesc de la faptul că suntem latini fără a fi catolici și ortodocși, fără a fi slavi. Latinul poet Ovidius, ajuns la marginea imperiului, a devenit, în timp, unul dintre cele mai importante simboluri ale orașului nostru.

Fie el „venetic” adoptat de barbarii băștinași, iată că și astăzi, peste timp, poetul ne poate ajuta să ieșim din nou în lumea mare, a milioanelor de urmași latini într-o unitate prin latinitate.

Nu vreau să mă refer aici nici la moștenirea culturală lăsată de Ovidius și nici la viața lui, câtă se cunoaște. Vreau să scriu acum despre martorul tăcut al istoriei noastre recente, despre statuia lui.

Statuia lui Ovidiu a fost executată de sculptorul italian Ettore Ferrari, iar o replică identică se află din 1925 la Sulmona (Italia). Primul dintre monumentele statuare ridicate la Constanța după reintrarea sub administrație românească este cel care îl înfățișează pe marele poet roman Publius Ovidius Naso (43 î.e.n. — 17 e.n.). Statuia din bronz îl înfățișează pe Ovidiu într-o atitudine adânc meditativă. Dezvelirea statuii, în august 1887, a prilejuit o adevărată sărbătoare la care au participat toți constănțenii, în frunte cu prefectul Remus Opreanu, inițiatorul „Comitetului pentru statuia lui Ovidiu”.

Statuia, aflată pe un soclu de marmură albă, are încrustată o placă cu un text din „Tristele”.

„Hic ego qui iaceo tenerorum lusor amorum
Ingenio perii, Naso poeta meo.
At tibi qui transis, ne sit grave quisquis amasti,
Dicere: Nasonis molliter ossa cubent.”
„Sub astă piatră zace Ovidiu cântărețul
Iubirilor gingașe răpus de al său talent.
O, tu ce treci pe aicea dacă ai iubit vreodată
Te roagă pentru dânsul să-i fie somnul lin.”

Inițial, statuia a fost amplasată cu fața spre Nord, construcția Palatului Primăriei impunând, în 1921, mutarea pe actualul loc. În cursul ocupației germano-bulgare, în anii 1916-1918, statuia a fost

dată jos de pe soclu de armata bulgară, pentru a fi luată ca pradă de război, dar intervenția unor ofițeri germani a oprit originala „inițiativă culturală”, până la revenirea autorităților românești, în noiembrie 1918, statuia fiind adăpostită în subsolul Primăriei.

În ultimii ani, după degradarea clădirii Cazinoului, dar și a celor mai importante clădiri istorice din zonă (Casa cu Lei este doar una dintre ele), statuia lui Ovidius s-a încăpățânat să reziste, chiar dacă și-a mai schimbat locul, și să rămână la acest moment unul dintre cele mai importante simboluri ale orașului.

Loc de pelerinaj pentru constănțeni, dar și pentru turiștii care ne vizitează, iată că, în vremurile pe care le trăim, Ovidius devine un brand, asta ca să folosim un termen intrat de curând în lexicul nostru, fie el împrumutat. Statuia lui Ovidius rămâne să ne vegheze în timp, iar noi, constănțenii, așteptăm cu nerăbdare propunerile oamenilor care se ocupă de cultură în anul 2017.

Centrul Cultural Județean Teodor Burada se înscrie și el în calendarul activităților din acest an cu proiectul „Unitate prin latinitate.”

Dar despre asta vom scrie într-o ediție ulterioară a revistei *Datina.*

Acum nu ne rămâne altceva de făcut decât să vă dăm întâlnire acolo, în Piața Ovidius, locul de unde începe orașul.

Anul Ovidius

Într-o publicație din Sulmona, Curierul zilei, din 2 octombrie 1973, sunt relatate mai multe evenimente dedicate săptămânii italo-române, o mare manifestație a frăției latine. Una din multele înregistrate până acum. O delegație numeroasă de oameni de cultură și șefi de instituții constănțene au fost, la acea dată, oaspeții sulmonezilor. Cu acel prilej, publicația în cauză a scos din arhivele orașului două scrisori semnate de sculptorul Ettore Ferrari, autorul statuilor Ovidius din Constanța și Sulmona. Ziarul din care reproducem articolul este dintr-o colecție privată. Traducerea aparține prof. Maria DRĂGHICI. Informațiile se alătură documentarelor pe care le deținem până în acest moment legate de personalitatea poetului latin exilat la Tomis, și ele sunt destinate a marca anul Ovidius, cu prilejul comemorării a două milenii de la moartea acestuia pe meleaguri tomitane.

Privind monumentul lui Ovidiu:
Două scrisori inedite ale autorului Ettore Ferrari
către primarul Sulmonei
În: ”Il Corriere del giorno”, Sulmona, An VI, Nr.10-12, marti, 2 octombrie 1973, p.7
Nr.10-12, marți, 2 octombrie 1973, p.7

Festivitatea ce a avut loc, „Săptămâna prieteniei italo-române”, a unit și mai strâns prin liantul ovidian întreaga regiune Abbruzzo cu cea de-a doua patrie a Poetului. Exemplul pe care Sulmona l-a dat, de apropiere la valorile tradiției, este destinat să ia amploarea petei de ulei. Tema ce merită a fi studiată este, chiar și astăzi, monumentul închinat lui Ovidiu, a cărui artă este întruchipată în opera lui Ferrari.

Hic ego qui iaceo, tenerorum lusor amorum, ingenio perii Naso poeta meo. [Aici zace Ovidiu, poetul iubirilor gingașe, răpus de-al său talent].

Ovidiu reprezintă în lume nu numai gloria oamenilor din zona Peligna ci jubilația întregii lumi latine. Patria sa de origine a străbătut drum lung și anevoios până să-i pregătească, în 1925, o demnă comemorare.

Asupra întâmplărilor monumentului de bronz ce încoronează demn Piața 20 Septembrie s-a exprimat în mod atotcuprinzător Dr. Ezio Mattiocco în capitolul închinat statuii din monografia „Sulmona ieri”.

Amabilității d-lui Cesare Giammarco îi datorăm două scrisori inedite ale ilustrului sculptor, legate de prietenia ce-l lega de administratorii urbei din acel timp. Reproducem integral textul lor:

Roma, 26 aprilie 1925

Când Dumneavoastră, cu amabilitatea ce impune, m-ați invitat să intervin la inaugurarea monumentului închinat lui Ovidiu, anuntându-mă că la aceasta ar urma să fie prezent și regele, eu nu v-am mărturisit gândul meu întreg deoarece, fiind de față și alte persoane, acesta ar fi putut să vă displacă sau ar fi putut să le apară altora drept o ostentație inoportună. Lipsindu-mi, așadar, ocazia de a vă vorbi așa cum doreați, nu-mi rămâne decât să vă scriu și să vă rog să-mi permiteți sinceritatea necesară.

Nu pot participa la inaugurare dat fiind caracterul pe care în mod firesc îl va îmbrăca ceremonia. Intervenind, aș contraveni credinței mele de neclintit și sincerității ce mi-au fost întotdeauna călăuză în viață.

Știu că această declarație a mea nu este chiar corespunzătoare nobilei Dumneavoastră dorințe și acest lucru mă intristează profund. Am totuși încredere că nu-l veți putea blama pe cel ce este păstrător onest, până la scrupul, al principiilor sale politice și că-mi veți păstra acea stimă pe care, cu rară noblețe, ați manifestat-o întotdeauna în ceea ce mă privește.

Profund recunoscător Dumneavoastră, Administrației, tuturor celorlalți, vă rog să primiți sincerele și cordialele mele omagii.

Al Dumneavoastră devotat, Ettore Ferrari

A proposito del monumento a Ovidio

Due lettere inedite dell'autore Ettore Ferrari al Sindaco di Sulmona

La festività che si è avuta, « Settimana dell'Amicizia italo-romena », ha unito ancor meglio col cemento ovidiano l'intero Abruzzo alla seconda patria di Ovidio. L'esempio che Sulmona ha dato, di attaccamento ai valori della tradizione, è destinato ad espandersi a macchia d'olio.

Argomento che merita di essere studiato è, ancora oggi, il monumento al Poeta, il cui ingegno si evidenzia nell'opera del Ferrari:

Hic ego qui iaceo, tenerorum lusor amorum, ingenio perii Naso poeta meo.

Ovidio rappresenta all'estero non solo la « gloria della gente Peligna », ma l'esultanza gioiosa di tutto il mondo latino.

La Patria d'origine molto ha sofferto, fino al 1925, per preparare a Lui una degna commemorazione.

Sulle vicende del monumento bronzeo, che corona in modo degno la piazza XX che scriverLe e La prego di consentirmi la necessaria schiettezza.

Non posso intervenire all'inaugurazione pel carattere che naturalmente assumerà la cerimonia: intervenendo, mentirei alla mia fede inamovibile ed alla sincerità che furono sempre guida della mia vita.

So che questa mia dichiarazione non è consentanea al Suo gentile desiderio e me ne duole moltissimo: ma tuttavia è fiducia che Ella non potrà biasimare chi è onestamente geloso — fino alla scrupolo — dei suoi principi politici, e vorrà conservarmi quella stima che con rara cortesia si compiacque sempre di manifestarmi.

Profondamente grato e riconoscente a Lei, all'Amministrazione, a tutti, La prego gradire i miei cordiali e devoti ossequi.

Suo dev.mo E. Ferrari

Ill.mo Sig.
Avv. Pilade Perrotti

Si evince da tale modo di esprimersi una rigida educazione repubblicana che non accettava compromessi di sorta, neppure con la monarchia. L'Artista si chiudeva nel riserbo, preferiva la riservatezza creatrice. L'operosa esistenza del Ferrari, permeata di ispirazione romantica va dal 1845 al 1929, è segnata di tappe fondamentali che lo portarono fin negli Stati Uniti (a Filadelfia sorge il monumento a G. Verdi) e in Romania (mon. allo storico Heliade Radulescu a Bucarest del 1876, gruppo di Traiano e Decebalo a Cluj del 1923, ecc.).

Come dimostrò nell'interpretazione dell'animo di Ovidio, era di carattere sensibilissimo. Invitato a una solenne inaugurazione « alla presenza del Re », volle porgere le sue scuse non all'ultimo momento, sebbene a tempo opportuno, evitando in ogni caso i modi polemici e plateali dei « contestatori globali ».

Ricevuti i biglietti diretti privatamente alla Sua Persona, il buon Sindaco avv. Pilade Perrotti, per uscire dall'imbarazzo, ebbe una « trovata ». Incaricò — da Sulmonese — un semplice artigiano della cioccolata, il cui Laboratorio apriva ferrei battenti all'inizio del Corso Ovidio, di fabbricare una copia del « bronzo » (tratto dal calco originale del 1887, conservato in fonderia a Napoli, offerto gratuitamente dall'avente diritto)... con materiale commestibile! Il simulacro riuscì alquanto ben fatto, quasi una piccola opera d'arte, anche perché l'ingrediente principale del « capolavoro » era costituito dalla famosa cioccolata svizzera « Suchard » che si prestava alla bisogna, non temendo né i colpi d'intaglio né gli sbalzi di temperatura.

Il dolce ricordo di Sulmona fu modestamente avvolto in carta argentata e spedito a Roma per corriere. L'artefice delle statue di G. Bruno e Garibaldi, sempre operoso fino all'ultimo giorno di vita, recuperò la calma necessaria per risolvere ogni vertenza con un epigramma, scritto minutamente su carta distinta a mio nonno:

« ... a Colui che mi onora con un saggio dell'arte mia ignaro io della Sua... ».

Da ciò si evince che « il gran Maestro dell'Ordine della Massoneria », nonché Deputato dal 1882 al 1892, non riposava certo sugli allori !

MARIO MARCONE

Domnului Avocat Pilade Perrotti,
Primar al Sulmonei
Domnule Primar Perrotti,

Atunci când am avut onoarea și plăcerea de a vă primi în atelierul meu, Dumneavoastră mi-ați adresat cuvinte amabile și pentru studiile de pictură ce-mi aparțin, din provincia romană. Sper, prin urmare, să nu vă fie neplăcut a primi unul și din Via Appia, pe care vi-l voi expedia.

Vă rog să-l acceptați, ca amintire a plăcutei Dumneavoastră vizite și ca modestă dovadă a stimei ce mă leagă de Dumneavoastră.

Imi promit să vă revăd duminica viitoare la Sulmona. Voi veni dând curs generoaselor insistențe ale unor prieteni.

Vă rog să primiți cordialele mele omagii.

De la al Dumneavoastră devotat, Ettore Ferrari
Roma, 14 iunie 1925

Drăguș de Făgăraș și Viișoara de Dobrogea

Constantin BOTEA, Victoria, Canada

Două localități total străine (una în Transilvania și cealaltă în Dobrogea), fără nicio legătură aparentă. Dar oare este așa?

Dacă luăm în calcul factorul uman, vom găsi nu numai o legătură, dar o sumedenie de legături între cele două așezări. Deoarece am pomenit de aspectul uman în contextul privitor la Drăguș și Viișoara, voi începe cu menționarea că bunicul meu din partea mamei a trecut ilegal din Transilvania înspre Țara Românească când el nici nu împlinise 18 ani.

S-a numit Dumitru Iorgovan, născut fiind în Drăguș, unul dintre satele grănicerești situate în zona granitei dintre Țara Românească și Transilvania aflată la vremea aceea sub autoritate austro-ungară.

Se pare că motivele plecării din Drăguș au fost oportunitatea de a primi pământ în Dobrogea de la statul român. De fapt, numele real al bunicului a fost Jurcovan, dar odată stabilit cu acte în regulă la Viișoara, i-au schimbat numele în Iorgovan, din motive numai de primărie știute!

Ulterior, au venit și alți drăgușeni de s-au stabilit la Viișoara și unii la Cobadin, iar cu timpul s-au înmulțit și înrudit cu ceilalte familii din comunitate.

Când eram în primele clase de elementară în Viișoara, mama mă lua de mână și mergeam la Cobadin. Hai, îmi zicea ea, mergem să-i vedem pe alde unchiul Sofonea, rudele lui bunicu și ale noastre, care sunt proveniți si ei tot de la Drăguș.

Prin anii 1960-70, probabil 25% din viișoreni erau înrudiți prin filieră drăgușană. Numai în clasa mea, când eram în elementară, eram 9 copii veri de gradul întâi, doi și trei. Ne simțeam tot timpul apropiați, o microfamilie într-o clasă de 40 de elevi.

Se poate deduce din acestea că mulți viișoreni au o sumedenie de veri îndepărtați la Drăguș, acest sat pitoresc de la poalele Moldoveanului și Negoiului, unde populația este compusă din 98% români. Iar dacă în Viișoara, după circa 100 de ani de existență a satului, prin anii 1970, circa 25% din cetățeni erau înrudiți, atunci se poate estima că la Drăguș, care are o vechime atestată de peste 7 secole, populația este interconectată genetic în proporție de aproape 100%.

Pe bunicul meu, născut la Drăguș, nu am apucat să-l știu prea bine, deoarece a murit când eram eu de numai câțiva ani. Din spusele fraților mei mai mari, am înțeles că era un tip tare poznaș, blond, mic la statură, plin de energie și nu era seară să nu le citească ceva din cărți sau ziare.

Mama îmi povestea că bunicul, adică tatăl ei, era mândru de cunoștințele lui acumulate la școala din Drăguș, unde a avut învățători foarte dedicați actului de educație românească al copiilor din sat. Bunicul i-a tot spus mereu mamei că a fost la el în sat un tânăr foarte inteligent și descurcăreț, care a ajuns pe la multe curți domnești și regale în Europa, și care ulterior a devenit scriitor, institutor, om politic, pașoptist în Țara Românească, și vice-căpitan în administrația comitatului Făgaraș. Se pare că familia bunicului se înrudea cu cea a acestui om care s-a remarcat printr-o ascensiune fulminantă de necrezut pentru vârsta și statutul lui social la naștere.

PRIMUL DOCUMENTAR SOCIOLOGIC DIN LUME

Drăguș, la poalele munților Făgăraș, satul în care s-a născut bunicul meu, Dumitru Iorgovan, are magia lui care a atras mulți oameni interesați să cunoască viața acestei comunități pline de energie și cu obiceiuri românești de-o frumusețe deosebită.

Dimitrie Gusti, unul dintre cei mai de seamă sociologi și etnologi români, profesor universitar, și Ministru al Educației în anii 1932-1933, a ales Drăgușul pentru un mare proiect etnografic legat de viața românilor din timpuri străvechi și mai recente.

D. Gusti a decis să facă primul documentar românesc la Drăguș, ca sat de proiect, pentru complexitatea datelor din localitate care se găseau la îndemână pentru cercetătorii etnografi, monografiști, etimologi și sociologi. El sosește la Drăguș în 1929, cu o echipă de 80 de specialiști, și stau în sat timp de 2 luni, timp în care realizează un documentar al Drăgușului. Pe perioada documentarului, Dimitrie Gusti se implică în viața zilnică a satului, deschide o bibliotecă unde donează un mare număr de cărți, îi îndeamnă pe oameni să meargă la școală, indiferent de vârstă.

Împreună cu soția, au cununat la Drăguș două familii tinere dintre localnici. Echipa lui D. Gusti a generat 12 cărți referitoare la viața socială a satului. Astfel, Drăgușul deține recordul ca fiind cel mai studiat sat din România tuturor timpurilor.

Documentarul *Drăguș – Viața unui sat Românesc,* a fost primul documentar sociologic din lume. Filmul s-a făcut, însă, cu aparatură rudimentară, împrumutată de la Oficiul cinematografic al armatei. A fost prezentat în toată țara și apoi la Paris, făcând din Drăguș un sat reprezentativ al României.

UN PEREGRIN TRANSILVAN - ION CODRU-DRĂGUȘANU

Acel om s-a numit Ion Codru-Drăgușanu (de la Drăguș, bineînțeles), un personaj de o istețime particulară, care este menționat în multe surse publice ca fiind una dintre personalitățile de seamă ale Făgărașului, și care i-a fost străbunic pe linie maternă lui Ion Rațiu, deputatul care a candidat la președinția României în 1990.

Datorită patriotismului, realizărilor și talentului politic și literar ale lui Ion Codru-Drăgușanu, memoria îi este cinstită în orașul Victoria, Liceul „Ion Codru-Drăgușanu”, la Făgăraș o stradă îi poartă numele, și, de asemenea, la Cluj-Napoca, o stradă are numele ”I.C. Drăgușanu.”

Scriitorul Ion Codru-Drăgușanu a intrat în posteritate, publicând „Peregrinul transilvan” în anul 1865, lucrare care se bucură și în momentul de față de un interes special datorită ineditului și limbajului românesc original al anilor succedând revolutiei din 1848.

Scriitorul făgărășan Ion Codru-Drăgușanu s-a născut la Drăguș, comitatul Făgăraș, în 1818, și a trecut în neființă în anul 1884. Căutând pe urmele scriitorului, descoperim că genealogistul Ioan Cavaler de Pușcariu, cel mai însemnat genealogist al nobilimii românești din Ardeal, îi înregistra familia lui Ion Codru-Drăgușanu ca fiind „boieronală”, având legături de sânge cu familii boierești din Valahia de peste Carpați.

Făgărașul și Almașul au fost feude ale voievozilor munteni, chiar dacă zona era parte a Austro-Ungariei, iar românii, locuind în aceste zone, se bucurau de o atenție și sprijin reciproc cu familiile de rang înalt din Muntenia.

La data de 27 februarie 1654, străvechea familie Codrea (familia Codru de astăzi), primește încă o diplomă de înobilare, înscrisă pe numele de Oprea Codrea de Drăguș. Diploma de înnobilare este facilitată din mai multe motive, de Suzsanna Loranffy, soția Principelui Transilvaniei, Gheorghe Rakoczi, doamna care se pare că avea legături familiale cu soția (unguroaica) lui Vlad Țepeș, de care știm că s-a născut la Sighișoara, când tatăl său era în exil, protejat aici de casa regală ungară.

Conștient de trecutul cumva renumit al familiei, Ion Codru-Drăgușanu realizează de tânăr că este înzestrat cu o capacitate intelectuală neobișnuită, pe care nu se sfiește să și-o exprime față de părinți și în societate.

Urmează școala elementară la Drăguș și apoi studiază la Școala Germană din Vișeul de Jos, stăpânind și vorbind cursiv germana și maghiara, pe lângă limba română maternă. La vârsta de 17 ani, este deja angajat ca secretar la cancelaria unui căpitan din armata austro-ungară.

Conștient de potențialul intelectual cu care este înzestrat, dublat de o capacitate rară de a se orienta în viață rapid, ținând cont de contextul social, ia decizia să plece în lume, fără să țină cont de dezaprobarea familiei. Trece granița ilegal în Țara Românească în 1835, împreună cu Mihai, cumnatul său, și un alt bun amic, convingându-i pe amândoi că succesul în lume îi așteaptă dincolo de Carpați. Realitatea dură a vieții îl găsește în curând!

La Călărași, Popa Anton îl angajează ca dascăl, dar îl folosește mai mult ca argat în cursul săptămânii. Bineînțeles că nu se poate limita la o asemenea postură, și curând îl găsim la curtea boierului Sache din Târgoviște, unde, pe lângă protecție, găsește și o bogată bibliotecă pe care o studiază cu pasiune, învățând totodată limba franceză ca un bun autodidact înzestrat natural. Își face numele cunoscut cu rapiditate, fiind un orator articulat și având o înfățișare plăcută, atuuri greu să treacă neobservate. Este omul născut a avea succes în viață și Ion Codru–Drăgușanu începe să se folosească din plin de toate atuurile cu care era înzestrat.

Casa boierului Sache devine mică pentru ambițiile care îl împingeau tot mai sus și îl găsim, nu după mult timp, propulsat în familia marelui boier Câmpineanu din București, ca protejat al acestuia. Boierul Câmpineanu îl ajută să studieze timp de un an la Colegiul Sf. Sava din București și, în aceeași perioadă, îl introduce în cercurile aristocrației bucureștene. Ascensiunea lui Ion Codru-Drăgușanu nu se oprește aici, și culminează prin a face parte din anturajul domnitorului Alexandru Ghica, care îl găsește ca fiind un erudit în zona limbilor străine, și un iscusit conversant cu orice persoană, indiferent de rangul social. În scurt timp, este inclus în grupul intim de însoțitori ai domnitorului Ghica, într-o lungă călătorie (octombrie 1938 - mai 1839) în Ungaria, Austria și Italia. Vorbea deja limbile germană, maghiară, franceză, iar între timp studiază din mers italiana, care i-a folosit să-i fie translator domnitorului și în Italia. Vertiginoasa evoluție a

tânărului drăgușan l-a propulsat în numai trei ani de la târcovnic și argat la popa Anton din Călărași, la secretar în suita domnitorului Ghica. Sărmana lui mamă, de-ar fi văzut ea ce salt gigantic a făcut feciorul ei în numai câțiva ani, s-ar fi închinat zi și noapte drept mulțumire!

După întoarcerea din călătorie, înapoi la București, Ion Codru-Drăgușanu se împrietenește cu prințul Ghica, fiul domnitorului, și devine protejatul acestuia, un alt salt uluitor în spațiul domnesc! Merge ulterior cu prințul în Franța și la Paris, unde locuiesc împreună într-un cartier de lux, închiriind un apartament somptuos. Picantele escapade pariziene sunt descrise inedit și în detalii mai mult decât interesante, în epistole regulate trimise către un prieten preot din Ardeal. Foarte matur pentru vârsta lui, cu un simț practic și iscusit în orice probleme, se axează în descrierile din scrisori pe probleme serioase, sociale, culturale și frământări politice ale Europei anilor precursori revoluției de la 1848. Amănuntele din viața lui amoroasă cu frumoasele femei pe care le-a cunoscut în călătoriile și staționările prin marile orașe europene le menționează doar succint, dedicând spațiul în principal scrisorilor, problemelor sociale mult mai serioase.

La Paris lucrează o perioadă ca bibliotecar, după despărțirea de prințul Ghica, și când rămâne fără bani, își face bagajele cu intenția să se întoarcă în țară. Din nou însă, șansa îi surâde și familia unui foarte bogat prinț rus îl angajează secretar, datorită fluenței lui în multe limbi străine, unde se mai adaugă rusa și engleza, după o perioadă de câțiva ani cât va sta cu familia princiară rusă. Călătorește cu prințul rus și fiul acestuia prin Germania, Anglia, din nou Franța, Elveția și cunoaște din plin, pe viu, idealurile și schimbările sociale din țările Vest europene. Se reîntoarce în țară, la București, în 1845, și ocupă mai multe slujbe, printre care cea de institutor la Ploiești în anul școlar 1847-1848.

Este activ în politică, iar în 1848 Nicolae Bălcescu îl trimite la Ploiești ca secretar cu propaganda pentru programul revoluționar pașoptist.

După înăbușirea revoluției din 1848 din Țara Românească, Ion Codru-Drăgușanu revine pe meleagurile natale, în Transilvania, unde simte că este nevoie de el. Devine foarte activ în politică și administrație, iar pe plan jurnalistic își aduce un important rol în publicistică.

Scrie și colaborează cu publicații ale vremii ca „Universul", „Gazeta Transilvaniei", „Familia", „Foaie pentru minte, inimă și literatură" etc. Punctul culminant în realizarea sa literară îl reprezintă publicarea jurnalului „Peregrinul transilvan", un reportaj de călătorie de mare interes pentru epoca respectivă. S-a impus în politică drept deputat de Hațeg în Dieta de la Sibiu, iar în administrație a ajuns la rangul de vicecăpitan al districtului Făgăraș între 1863-1880.

A murit la 25 octombrie 1884, la Sibiu, mormântul lui fiind pe lista monumentelor istorice din oraș.

ASOCIAŢIA ROMÂNĂ DE ISTORIE A PRESEI

UNIVERSITATEA ,,BABEŞ BOLYAI" CLUJ-NAPOCA

Mitropolia Clujului, Maramureşului şi Sălajului

Eparhia Greco-Catolică de Cluj-Gherla

organizează cea de-a X-a ediţie a

CONGRESULUI NAŢIONAL DE ISTORIE A PRESEI

cu tema:

ISTORIA PRESEI RELIGIOASE DIN ROMÂNIA

Cluj-Napoca, 31 martie-1 aprilie 2017 (vineri-sâmbătă)

Consiliul ştiinţific:

• Preşedinte de onoare: Acad. Prof. univ. dr. **Ioan-Aurel Pop**, Rectorul Universităţii „Babeş-Bolyai"
• ÎPS **Andrei Andreicuţ**, Mitropolitul Clujului, Maramureşului şi Sălajului
• PS **Florin Crihălmeanu**, Episcopul Eparhiei Greco-Catolice de Cluj-Gherla
• Pr. Prof. univ. dr. **Ioan Chirilă**, Preşedintele Senatului Universităţii „Babeş-Bolyai"
• Conf. univ. dr. **Cătălin Negoiţă**, Preşedintele Asociaţiei Române de Istorie a Presei
• Prof. univ. dr. **Ioan Bolovan**, Prorector al Universităţii „Babeş-Bolyai"
• Prof. univ. dr. **Ilie Rad,** Universitatea „Babeş-Bolyai"
• Prof. univ. dr. **Marian Petcu**, Universitatea din București
• Conf. univ. dr. **Silvia Grossu**, Universitatea de Stat din Moldova
• Conf. univ. dr. **Ioan David**, Directorul Bibliotecii Academiei Române, Filiala Timişoara
• Conf. univ. dr. **Aurelia Lăpuşan**, Universitatea „Ovidius" din Constanța
• Conf. univ. dr. **Gabriela Rusu-Păsărin**, Universitatea din Craiova
• Conf. univ. dr. **Răduţ Bâlbâie**, Ministerul Apărării Naționale
• Conf. univ. dr. **Vasile Ilincan**, Universitatea „Ștefan cel Mare" din Suceava

Comitetul de organizare:

• Preşedinte: Prof. univ. dr. **Ilie Rad**, Universitatea „Babeş-Bolyai"
• Dr. **Carmen Ţâgşorean**, Universitatea „Babeş-Bolyai"
• Dr. **Lucian Ciupei**, Universitatea „Babeş-Bolyai"
• Pr. dr. **Bogdan Ivanov**, Mitropolia Clujului, Maramureşului şi Sălajului
• Pr. **Daniel Avram**, Eparhia Greco-Catolică de Cluj-Gherla
• Drd. **Alexandra Ormenişan**, Universitatea „Babeş-Bolyai"
• Pr. drd. **Marius Morariu**, Universitatea „Babeş-Bolyai"
• Drd. **Simona Vlasa**, Universitatea „Babeş-Bolyai"

Conform obiectivului general al ARIP, scopul major al Congresului jubiliar (se împlinesc zece ani de la înfiinţarea, la Cluj-Napoca, a Asociaţiei Române de Istorie a Presei) este acela de a stimula interesul comunităţii ştiinţifice în privinţa istoriei presei, de a încuraja cooperarea şi crearea unei reţele de cercetare în acest domeniu, precum şi de a asigura un cadru de dezbatere academică privind problemele cu care se confruntă istoria presei.

Această ediţie a Congresului Naţional de Istorie a Presei aduce în atenţia şi dezbaterea societăţii academice tema **Istoria presei religioase din România**.

Conferinţa inaugurală va fi susţinută de Acad. Prof. univ. dr. **Ioan-Aurel Pop**, Rectorul Universităţii „Babeş-Bolyai" din Cluj-Napoca şi se va intitula ***Reflectarea în presa contemporană a trecutului românilor.***

foto: Bianca Maria Bechișı

foto: Iulia Vucmanovici